

2 μέρες στο Στρέφη

Η ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΩΝ ΑΦΕΝΤΙΚΩΝ
ΕΞΑΠΛΩΝΕΤΑΙ ΝΑ ΔΥΝΑΜΩΣΟΥΜΕ
ΤΙΣ ΣΥΚΛΩΦΙΚΕΣ ΜΑΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΕΙΣ

365
μέρες
παντού

Μια έκδοση των:

Αυτοδιαχειριζόμενο Στέκι Αγ. Παρασκευής • Αυτόνομο Στέκι
Κατάληψη Λ. Καραγιάννη 37 • Κατάληψη Villa Amalias
Λέσχη «Αρόδου» (Πειραιάς) • Πολιτιστικός Χώρος «Ηλιοτρόπιο»

ΓΙΑ ΝΑ ΜΙΛΗΣΟΥΜΕ ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΗΜΕΡΟ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ ΠΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΗΚΕ στο λόφο του Στρέφη το Σεπτέμβριο του 2002 από τη συνάντηση του Αυτόνομου Στεκιού, του Ηλιοτρόπιου, του Αυτοδιαχειριζόμενου Στεκιού Αγίας Παρασκευής, της Λέσχης Αρόδου και των καταλήψεων Villa Amalias και Λέλας Καραγιάννη 37, πρέπει να γυρίσουμε πίσω στο Μάιο του ίδιου χρόνου. Κι αυτό γιατί σημασία για μας είχε και εξακολουθεί να έχει η ίδια η συνάντηση των συντρόφων από αυτοδιαχειριζόμενους χώρους, καθώς και ολόκληρη η πορεία μέχρι την πραγματοποίηση του διημέρου, αλλά βέβαια και το αποτέλεσμα του.

Η συνάντηση αυτή ξεκίνησε το Μάιο με την πρωτοβουλία της Villa Amalias και της Αγίας Παρασκευής για να πραγματοποιηθεί μέσα στο καλοκαίρι ένα διήμερο εκδηλώσεων από όσο το δυνατόν περισσότερες συλλογικότητες του αναρχικού, αντιεξουσιαστικού – αντικαπιταλιστικού χώρου στην Αθήνα. Σκοπός, επίσης, αυτής της πρωτοβουλίας ήταν, με αυτό το εγχείρημα, να ενδυναμωθεί και να εμβαθυνθεί η αλληλεγγύη των συντρόφων που θα το πραγμάτωναν, όχι βέβαια σαν μια εξωτερική αναγκαιότητα των συνθηκών της εποχής αλλά σαν μια εσωτερική κοινή επιθυμία. Οι απευθύνσεις έγιναν τελικά σε συλλογικότητες που έχουν αυτοδιαχειριζόμενους χώρους, αναγνωρίζοντας ότι μια τέτοια συνάντηση μπορεί να έχει ως βάση αυτή την κοινότητα της αυτοδιαχείρισης. Η ανταπόκριση των συντρόφων από στέκια και καταλήψεις ήταν μεγάλη και θετική. Εδώ θα πρέπει να επισημανθεί ότι συναντήθηκαν συλλογικότητες με διαφορετικές πολιτικές αντιλήψεις, οι οποίες δεν είχαν δράσει ή έστω συζητήσει ποτέ από κοινού στο παρελθόν. Στις πρώτες κουβέντες διαμόρφωσης του χαρακτήρα του διημέρου υπήρξαν οριακές διαφωνίες από συλλογικότητες που αποχώρησαν από τη συνέλευση. Έτσι, η συνέλευση σχηματοποιήθηκε από τα στέκια και τις καταλήψεις που αναφέρονται στον πρόλογο, με την πλαισίωση και την πολύτιμη βοήθεια του Στεκιού Πικροδάφνη (Μπραχάμι). Οι συνελεύσεις, που γίνονταν κάθε βδομάδα σε όλους τους χώρους των μελών της συνέλευσης, υπήρξαν πολύ γόνιμες για τη ζύμωση, τη «γνωριμία» και την τελική διαμόρφωση του περιεχομένου και του χαρακτήρα αυτού του διημέρου. Έγιναν εκτενείς συζητήσεις πάνω στα ζητήματα της ΚΥΡΙΑΡΧΙΑΣ και της ΑΥΤΟΟΡΓΑΝΩΣΗΣ που αποτελούσαν και τον πυρήνα των σκοπούμενων αυτού του εγχειρήματος. Σε αυτό το σημείο θα θέλαμε να τονίσουμε ότι ποτέ δεν επιδώσαμε να μετατραπούμε σε έναν πολιτικό σχηματισμό, μια «ομοσπονδία στεκιών» με ομοιομορφία

στις αντιλήψεις ή στο λόγο, που θα έχει καταληγμένες θέσεις για όλα τα ζητήματα. Η πρόθεσή μας ήταν και είναι να κατακτήσουμε ένα έδαφος για να συζητάμε, να ανταλλάσσουμε απόψεις και εμπειρίες αλλά και να δράσουμε πάνω σε συγκεκριμένα ζητήματα και στόχους που ήδη ο καθένας μας παλεύει στη γειτονιά του ή σε κεντρικά πολιτικά γεγονότα. Αναγνωρίζοντας τη διαφορετικότητά μας δεν θέλαμε να την προτάξουμε ο καθένας ως το μόνο «σωστό δρόμο», αλλά να βγάλουμε την κοινή συνισταμένη της πολιτικής μας ύπαρξης.

Τέλος, δεν θεωρούμε ότι οι αυτοδιαχειριζόμενοι χώροι είναι το Α και το Ω του αγώνα και αναγνωρίζουμε την κίνησή μας ως μια συνεισφορά στον αγώνα αυτόν, καθώς και την αυτοοργανωμένη φύση του εγχειρήματος μας ως πρόταση προς την κοινωνία.

Για να επιστρέψουμε στα του διημέρου, που τελικά καθορίστηκε για 27 – 28 Σεπτέμβρη του 2002, οι στόχοι μας ήταν να αναδείξουμε τη συνάντησή μας ως πρόταση αυτοοργάνωσης, να θέσουμε τα ζητήματα της κυριαρχίας και της αυτοοργάνωσης ως ουσιώδη ζητήματα της εποχής μας που πρέπει να βρουν μια διέξοδο μέσα στο κίνημα και να έρθουμε σε επαφή με ένα κοινωνικό κομμάτι που ασφυκτιά από την καταπίεση και την εκμετάλλευση του κράτους και των αφεντικών.

Ο χώρος του λόφου του Στρέφη γέμισε από νωρίς το μεσημέρι με πανό και έντυπο υλικό διαφόρων συλλογικοτήτων. Υπήρχαν πανό και φωτογραφίες σε ταμπλό με θέματα από τους δημόσιους χώρους μέχρι την αιχμαλωσία αγωνιστών κ από τον αγώνα ενάντια στην παγκοσμιοποίηση μέχρι τους τοπικούς αγώνες κοινωνιών. Υπήρχαν προβολές slides και ταινιών, κουκλοθέατρο και θεατρικές παραστάσεις, έκθεση αφίσας, συναυλίες και συζητήσεις. Οι δύο άξονες των συζητήσεων ήταν αυτοί της κυριαρχίας και της αυτοοργάνωσης. Ο λόφος κατακλύσθηκε από εκατοντάδες κόσμου, παρά τις προσαγωγές που γίνονταν από μπάτσους στις εισόδους του λόφου.

Κλείνοντας αυτή την εισαγωγή θα θέλαμε να εξηγήσουμε το σκοπούμενο της παρούσας έκδοσης. Η παρουσίαση ενός υλικού, της συνεισφοράς της κάθε συλλογικότητας που συμμετείχε και διαμόρφωσε αυτό το διήμερο, αλλά και της συλλογικής προσπάθειας να λάβει το διήμερο την εικόνα που είχε, δεν έχει να κάνει με κανένα σκοπό αυτοπροβολής μας. Η κατάθεση αγώνα που κάνουμε έχει το χαρακτήρα της πρότασης προς τους συντρόφους και τις συλλογικότητες του αναρχικού, αντιεξουσιαστικού – αντικαπιταλιστικού χώρου στην Ελλάδα. Μια πρόταση αυτοοργάνωσης, αντίστασης και αλληλεγγύης που ξεπέρασε τα στενά όρια της περιχαράκωσης και βρήκε τα κοινά σημεία στα οποία μπορούμε να συναντιόμαστε και με βάση αυτά να δρούμε. Δεν θεωρούμε πως βρήκαμε το δρόμο του αγώνα. Θεωρούμε πως ανοίξαμε άλλον ένα δρόμο του αγώνα. Άλλωστε, η συνέλευση αυτή των συντρόφων από αυτοδιαχειριζόμενους χώρους συνεχίζει να λειτουργεί, πράγμα που μας ικανοποιεί καθώς αυτή ακριβώς η συνέχεια υπήρξε και αρχική μας επιδίωξη.

ΚΑΤΕΥΘΥΝΟΥΝ, ΕΛΕΓΧΟΥΝ, ΚΑΤΑΣΤΕΛΛΟΥΝ...

...Οι φωνές που ζητούν την επιβολή της τάξης και της ασφάλειας (δρόμοι, πάρκα, πλατείες, συνοικίες κ.λπ.) με βασικό αίτημα την ανταπόκριση του κράτους για την κάλυψη της ανάγκης αυτής. Μιας ανάγκης όμως που η κυριαρχία η ίδια έχει δημιουργήσει, με την αμέριστη συμπαράσταση βέβαια των μέσων μαζικής ενημέρωσης, του επιβεβλημένου life style και τη δημιουργία της «κοινής γνώμης» με σκοπό να στραφεί ένα μεγάλο μέρος της κοινωνίας εναντίον όσων αντιδρούν.

Το φαινόμενο της καταστολής στους δημόσιους χώρους δεν είναι φυσικά καινούργιο. Οι πλατείες, τα πάρκα, οι δρόμοι γίνονται το πεδίο όπου κάθε μέρα εκτυλίσσεται μια οργανωμένη αστυνομική επιχείρηση. Αστυνομικοί με πολιτικά αλλά και ένστολοι ένοπλοι πεζοί προχωρούν σε ελέγχους, εξακριβώσεις στοιχείων και προσαγωγές στα κατά τόπους αστυνομικά τμήματα. Παράλληλα, ιδιωτικοί σεκιουριτάδες θεωρούν χρέος τους να ελέγχουν και να εντοπίζουν κινήσεις που φαίνονται «ύποπτες». Ειρωνείες, σπρωξίματα και απειλές σε βάρος των νέων που συχνάζουν στις πλατείες, βρίσκονται στην ημερήσια διάταξη. Ο στόχος είναι προφανής: η αποθάρρυνση των νέων να συνεχίσουν να δρουν σε δημόσιους ελεύθερους χώρους. Σε χώρους δηλαδή οι οποίοι δεν καθορίζονται από το κυρίαρχο πρότυπο διαχείρισης του ελεύθερου χρόνου, το οποίο δεν είναι άλλο από την άκρατη εμπορευματοποίηση.

Η συνάρθρωση της καταστολής με τον περιβόητο «εκσυγχρονισμό» (την πολυπόθητη ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών, ιδιαίτερα των προαστίων των μεγαλουπόλεων) εντάσσεται στο ευρύτερο πρόταγμα του καπιταλισμού «Ανάπτυξη ή Θάνατος». Ο εκσυγχρονισμός αυτός συνίσταται στην άλωση του ελεύθερου και δημόσιου χώρου από το εμπόρευμα: καφετέριες, μπαρ, clubs και άλλους «ναούς» της διασκέδασης που ξεφυτρώνουν σαν μανιτάρια και επιβάλλουν τους όρους τους στη διαχείριση του δημόσιου χώρου. Οριοθετούν τα πλαίσια μέσα στα οποία οι νέοι θα συναναστραφούν, θα ερωτευτούν και θα συζητήσουν. Ακόμη και πάρκα ή πλατείες, τα οποία μέχρι πριν από λίγα χρόνια αποτελούσαν κάποιες υποτυπώδεις έστω οάσεις πρασίνου, αναπλάθονται, ιδιωτικοποιούνται, καλλωπίζονται. Ο καλλω-

πισμός αυτός συνίσταται τόσο στην ανάθεση εκμετάλλευσης του χώρου σε ιδιώτες όσο και στον έλεγχό του από δημοτικές ή ιδιωτικές εταιρείες σεκιούριτι, θεματοφύλακες του καταναλωτικού πλέον χαρακτήρα του. Επίσης, με διάφορα προσχήματα, βουνά και δάση που περικλείουν τις πόλεις είναι δύσκολα προσπελάσιμα. Απέναντι σε αυτά τα δεδομένα, η επιλογή –συνειδητή ή όχι– των ανθρώπων να ικανοποιήσουν βασικές ανάγκες και επιθυμίες στον ελάχιστο ελεύθερο χρόνο και στους εναπομείναντες ελεύθερους χώρους αποτελεί αμφισβήτηση του καταναλωτικού προτύπου και ως τέτοια πρέπει να κατασταλεί.

Όσοι λοιπόν επιμένουν να επικοινωνούν και να δημιουργούν δίκως τη μεσολάβηση του εμπορεύματος διώκονται. Οι συμπεριφορές τους ταυτίζονται με τις συμπεριφορές εγκληματικών ή περιθωριακών στοιχείων. Πρόκειται για «ύποπτους» και «αλήτες», οι οποίοι μαζεύονται στις πλατείες αντί να συχναίνουν στις αποστειρωμένες καφετέριες. Παράλληλα, ενοχοποιείται και η τυχόν οικονομική αδυναμία τους να συμμετέχουν στο καταναλωτικό πανηγύρι του κυρίαρχου μοντέλου. Η δώδεκα αυτή μπορεί να ξεκινά από την αστυνομική καταστολή και να φτάνει ως την κοινωνική απαξίωση και περιθωριοποίηση.

Αυτοδιαχειριζόμενο Στέκι Αγίας Παρασκευής

ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΤΟΛΗΣ

Η 11η Σεπτεμβρίου, αν και δεν αποτελεί το σημείο εκκίνησης της ποσοτικής αλλά κυρίως της ποιοτικής διαφοροποίησης που παρατηρείται στην άσκηση των πολιτικών καταστολής, είναι ωστόσο το ορόσημο από την άποψη ότι συνέβαλε καθοριστικά στο να γίνουν ιδιαίτερα αισθητές, να αναπτυχθούν σε ολόκληρο το εύρος τους και να νομιμοποιηθούν ως αδήριτη αναγκαιότητα.

Δύο είναι τα σημεία στα οποία θα σταθούμε, καθώς τα θεωρούμε κομβικά για την αλλαγή που όλοι, λίγο ως πολύ, παρατηρούμε γύρω μας:

► Η διάχυση της καταστολής σε περισσότερους τομείς της καθημερινότητας, όπου επιχειρείται να υποκαταστήσουν μορφές κοινωνικού ελέγχου που έχουν αποδυναμωθεί ή να διαχειριστούν νέα προβλήματα που εμφανίζονται με ιδιαίτερη οξύτητα, όπως αυτό της μετανάστευσης, καθώς και η απεύθυνσή της σε όλο και μεγαλύτερα κομμάτια της κοινωνίας, γεγονός που την καθιστά πια έναν από τους βασικούς μηχανισμούς κατασκευής κοινωνικής συναίνεσης και διαχείρισης των κοινωνικών κρίσεων και συγκρούσεων που προβλέπει ή θέλει να αποφύγει η εξουσία. Έτσι οι κατασταλτικοί μηχανισμοί, εκτός από τον τιμωρητικό χαρακτήρα τους, αποκτούν και έναν επιπλέον ρόλο, αυτόν του προληπτικού ελέγχου.

► Ένα δεύτερο κομβικό και σχετικά νέο χαρακτηριστικό είναι η διεθνοποίηση της καταστολής, η οποία δεν συνίσταται απλώς σε μια συνεννόηση μεταξύ των κρατών για από κοινού αντιμετώπιση εσωτερικών ή εξωτερικών εχθρών, αλλά στην κατασκευή εξαρχής ενός ενιαίου πλαισίου, νομοθετικού, θεσμικού αλλά και επιχειρησιακού, στο μοντέλο που χάραξε η καπιταλιστική παγκοσμιοποίηση.

Προσπαθήσαμε να ορίσουμε και να συστηματοποιήσουμε τις πιο σημαντικές, κατά τη γνώμη μας, διαστάσεις ή εκφάνσεις των αλλαγών αυτών:

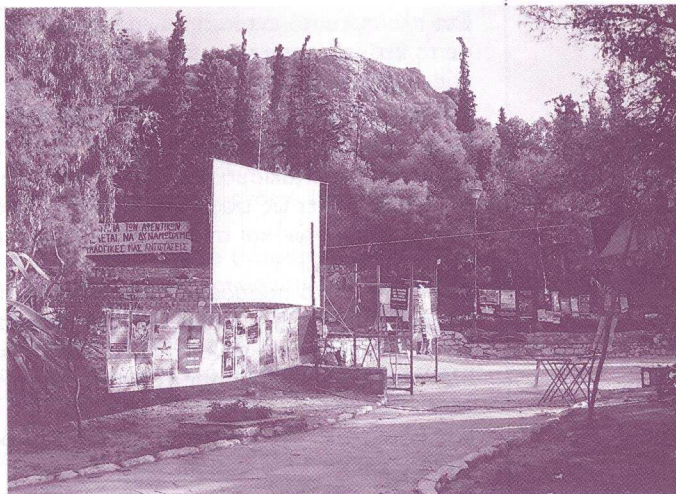
► Ένα από τα ισχυρότερα νομιμοποιητικά χαρτιά για την άσκηση της κρατικής καταστολής είναι η αναγόρευση της «τρομοκρατίας» στο νέο απόλυτο κακό για την ανθρωπότητα. Η «τρομοκρατία» φαίνεται ότι επιχειρείται να πάρει τη θέση του αντίπαλου δέους, λόγω της έλλειψης των ισχυρών ιδεολογικών αντιπάλων παλαιότερων εποχών, που η επίκλησή τους ήταν ικανή να δικαιολογήσει το κόστος κάθε επιλογής. Προσφέρει την αναγκαία βάση για την απόσπαση ευρύτερης συναίνεσης σε

πολιτικό και ιδεολογικό επίπεδο, αποτελεί συγκροτητικό παράγοντα για να υπογραφούν τα νέα (φανταστικά) «κοινωνικά συμβόλαια», για να νοηματοδοτηθούν εκ νέου πολιτικές επιλογές και αντιθέσεις σε μια εποχή που ο πιο προφανής ρόλος των πολιτικών δυνάμεων (κόμματα, διεθνείς οργανισμοί κ.λπ.) είναι η συμβολή τους στην απλή διαχείριση του υπάρχοντος.

Παράλληλα ο όρος «τρομοκρατία» διευρύνεται έτσι ώστε να περιλαμβάνει οποιαδήποτε πολιτική ή κοινωνική μορφή βίας, ριζοσπαστικές ή ένοπλες πολιτικές ομάδες, αλλά και οικολόγους ακτιβιστές, εθνικοαπελευθερωτικά κινήματα, λαούς και κράτη. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ο ελληνικός τρομονόμος σύμφωνα με τον οποίο μια σειρά από κατεξοχήν πολιτικά αδικήματα μετατρέπονται σε κακούργηματα και αντιμετωπίζονται ως τρομοκρατικές πράξεις.

► Η χρήση νέων τεχνολογιών, που προβάλλεται ως ένα από τα πλέον αποτελεσματικά μέσα για την εξασφάλιση της τάξης και της ασφάλειας, δημιουργεί σιγά-σιγά τις προϋποθέσεις για την άρση δικαιωμάτων που αφορούν τα προσωπικά δεδομένα και εξοικειώνει την κοινωνία με μια κατάσταση γενικευμένης επιτήρησης με απώτερο σκοπό την εμπέδωση της λογικής της «αυτοεπίβλεψης» και του φόβου μπροστά σε μηχανισμούς εξουσίας που ως άλλος Μεγάλος Αδελφός θα καταγράφουν κάθε μορφή δραστηριότητας και θα προλαμβάνουν κάθε προσπάθεια υπέρβασής τους.

► Η κρατική βία νομιμοποιείται πέρα ακόμη και από το δεδομένο πλαίσιο των αστικών δημοκρατικών δικαιωμάτων, μέσα από την αναδιάρθρωση του νομικού, οικονομικού, διοικητικού δικαίου. Έτσι μια σειρά από δομικές έννοιες του αστικοδημοκρατικού δικαιοκούς συστήματος –τεκμήριο αθωότητας, λαϊκοί δικαστές, πολιτικά αδικήματα, επώνυμοι μάρτυρες, πρόσβαση στη δικογραφία κ.ά.– καταργούνται με έκτατα και φωτογραφικά νομικά πλαίσια, ειδικές ανακριτικές πράξεις εισάγονται (αστυνομική διείσδυση, άρση απορρήτου, καταγραφή με συσκευές ήχου και εικόνας, έλεγχος της κίνησης λογαριασμών), ειδικά δικαστήρια θεσμοθετούνται.

Έκθεση αφίσας

Στο πλαίσιο αυτό εντάσσεται και η έννοια του υπόπτου και εν δυνάμει επικίνδυνου, με τη θεσμοθέτηση της ποινικοποίησης της πρόθεσης εντός του πλαισίου της αστικής δημοκρατίας.

► Απονομιμοποιούνται (σε νομικό αλλά και σε κοινωνικό επίπεδο) όχι μόνο οι κοινωνικοί αγώνες και οι επαναστατικές πρακτικές αλλά και ο ίδιος ο λόγος που αμφισβητεί τον καπιταλισμό. Η προσπάθεια να αποκτήσουν ποινική διάσταση οι πολιτικοί αγώνες έχει ως σαφή στόχο την απονομιμοποίηση και την περιθωριοποίηση των εξωθεσμικών και αντιθεσμικών πολιτικών αντιλήψεων, σε επίπεδο λόγου και δράσης.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα του πόσο η απονομιμοποίηση αυτή έχει εισχωρήσει και σε κομμάτια του κινήματος είναι ο αποκλεισμός από το Διεθνές Φόρουμ του Πόρτο Αλέγκρε συλλήβδην των ενόπλων κομματιών και των υποστηρικτών τους αλλά και όσων βρίσκονται στο στόχαστρο της αμερικανικής «διαρκούς δικαιοσύνης».

► Η καταστολή δεν αφορά πλέον μόνο ριζοσπαστικά τμήματα της κοινωνίας, αλλά γίνεται τρόπος διαχείρισης της φτώχειας και των επαπειλούμενων κοινωνικών συγκρούσεων μέσω της ποινικοποίησης ή «εγκληματοποίησης» της εξαθλίωσης. Χαρακτηριστική περίπτωση ποινικής διαχείρισης της φτώχειας είναι η Αμερική όπου το σωφρονιστικό σύστημα είναι ο τρίτος σε μέγεθος εργοδότης. Το 2002 5,7 εκατομμύρια Αμερικάνοι ήταν φυλακισμένοι.

Συνοψίζοντας θεωρούμε ότι μπορούμε να μιλάμε τόσο για διεύρυνση όσο και για παγκοσμιοποίηση της καταστολής.

Σήμερα η εξουσία επιθυμεί να κατοχυρώσει μέσα από τη διεύρυνση της καταστολής με τον πιο σκληρό τρόπο το απόλυτο δικαίωμά της να γίνει ο μοναδικός φορέας που ορίζει, νοσηματοδοτεί και ασκεί βία, ενώ μάλιστα επικαλείται διαρκώς την εξασφάλιση «κοινωνικής ειρήνης».

Έτσι εμείς πρέπει να αποφύγουμε έναν αυτοαναφορικό λόγο που θα αναγάγει τις ριζοσπαστικές και ανατρεπτικές κινηματικές συλλογικότητες στον υπ' αριθμόν ένα στόχο της κρατικής καταστολής και των μηχανισμών της. Εξαιτίας ακριβώς του προληπτικού χαρακτήρα που παίρνει η καταστολή, είναι φανερό ότι στους μηχανισμούς της, περισσότερο υπόγειους και συγκαλυμμένους, επιχειρείται να εμπλακούν όλο και μεγαλύτερα και λιγότερο πολιτικοποιημένα κομμάτια: φτωχοί και ως εκ τούτου απελπισμένοι, μετανάστες, η παραβατικότητα με πολιτικά ή μη χαρακτηριστικά και γενικώς ό,τι θεωρείται φορέας ή εν δυνάμει φορέας κοινωνικής αναταραχής.

Από την άλλη θα ήταν αφέλεια ή λαϊκισμός να υποστηρίξει κανείς ότι καθώς στόχος είναι όλη η κοινωνία, η καταστολή εφαρμόζεται σ' αυτήν ομοιόμορφα και ταυτόχρονα, με την ίδια ποιότητα και στην ίδια ποσότητα. Ούτε φυσικά ότι μεταφέρεται στο σύνολο της κοινωνίας με γραμμικό, τρόπο η κρατική καταστολή που μέσω του τρομονόμου εφαρμόζεται φέρ' ειπείν στις ένοπλες οργανώσεις. Είναι γνωστό ότι η εξουσία επιτίθεται κατ' αρχήν σε αδύναμους ή απομονωμένους κρίκους καθώς επίσης και ότι οι στόχοι μπορεί να είναι διαφορετικοί και να επιλέγονται κάθε φορά ανάλογα με τη συγκυρία και τους στρατηγικούς σχεδιασμούς των κυρίαρχων.

Άλλωστε η διεύρυνση και η διάχυση των κατασταλτικών μηχανισμών στην κοινωνία δεν σημαίνει ότι άλλοι, πιο παραδοσιακοί, μηχανισμοί κοινωνικής αφομοίωσης που επιδιώκουν να εντάξουν ευρύτερα κοινωνικά κομμάτια μέσα από λογικές συνδιαχείρισης δεν χρησιμοποιούνται πια. Η αποδυνάμωσή τους ωστόσο υπαγορεύεται από την αδυναμία τους να προσφέρουν πια σε μεγάλα κοινωνικά κομμάτια τη δυνατότητα ενσωμάτωσης. Αντί αυτής, οι σκληρές νεοφιλελεύθερες επιλογές, η ανεργία, οι νέες εργασιακές σχέσεις, η μετανάστευση δημιουργούν έναν εκρηκτικό συνδυασμό.

Καταλήγοντας, θα πρέπει να υπογραμμίσουμε ότι όλα όσα αναφέρθηκαν παραπάνω δεν συνιστούν τη νομοτελειακή πορεία που θα ακολουθήσουν τα πράγματα. Αντίθετα, αν αναγνωρίζουμε ότι τα δικαιώματα αποτελούσαν πάντοτε το επίδηκο αντικείμενο στη διαπάλη της εξουσίας με τα κινήματα, κατανοούμε ότι κάποια από αυτά ήταν πάγια επειδή είχαν παγιωθεί και οι ισορροπίες αρκετές δεκαετίες στο πολιτικό σκηνικό. Η τελική έκβαση δεν είναι ποτέ προδικασμένη: είτε προς όφελος μας είτε εναντίον μας.

Αυτόνομο Στέκι

ΜΟΡΦΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΤΙΣ ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑΣ ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ - ΕΠΙΤΗΡΗΣΗ - ΑΦΟΜΟΙΩΣΗ

Σκοπός μας είναι να προσεγγίσουμε την καταστολή, την επιτήρηση και την αφομοίωση στα πλαίσια του κοινωνικού και ταξικού ανταγωνισμού... ως χαρακτηριστικά συνοχής του κυρίαρχου κόσμου που διασφαλίζουν τη διαιώνιση και την επέκτασή του απέναντι στα ανταγωνιστικά συμφέροντα και τη δράση των εκμεταλλεζόμενων και καταπιεζόμενων. Ιδιαίτερα σήμερα, που νέες, περισσότερο ολοκληρω-

τικές συνθήκες κυριαρχίας, άγριας ταξικής εκμετάλλευσης και κοινωνικής καταπίεσης, οικοδομούνται μέσα από τις υπερεθνικές οικονομικές και πολιτικές ολοκληρώσεις, τις νεοφιλελεύθερες αναδιαρθρώσεις και τις τεχνολογικές

καινοτομίες, την πολεμική επιβολή της παγκοσμιοποίησης και την πλανητική «αντι»τρομοκρατική εκστρατεία.

Θα επιχειρήσουμε λοιπόν να ανιχνεύσουμε το τρίπτυχο της καταστολής, της επιτήρησης και της αφομοίωσης σε κάποιες από τις βασικές πλευρές της σύγχρονης κοινωνικής συνθήκης, στον καταναγκασμό της εργασίας, την κατανάλωση του εμπορεύματος, την κατοχή και την εκμετάλλευση του χώρου, τους κρατικούς θεσμούς καταπίεσης και διαμεσολάβησης, το ωμό πρόσωπο της καταστολής και τη στρατηγική της.

Ξεκινώντας από τον καταναγκασμό της εργασίας, κάθε εκμεταλλευτικό οικονομικό μοντέλο αποτελεί και μοντέλο κοινωνικού ελέγχου. Η ίδια η συνθήκη της ιδιοκτησίας και της ιδιοποίησης του αποτελέσματος της εργασίας από τα αφεντικά έχει θεμελιώσει μέσα στην κοινωνία τον ταξικό διαχωρισμό, την ανισότητα και την εκμετάλλευση, επιβάλλοντας τη μισθωτή εργασία ως μονόδρομο απέναντι στον οικονομικό εκβιασμό της επιβίωσης. Στις απαρχές του ο καπιταλισμός στοιβάξε τους ανθρώπους στα εργοστάσια, διαχώρισε την εργασία από τη συνολικότερη κοινωνική ζωή και κατακερμάτισε το χρόνο, επιτυγχάνοντας τη συγκέντρωση και την απόσπαση της εργατικής δύναμης, δημιουργώντας ένα έδαφος ασφυκτικής εργασιακής και κοινωνικής πειθαρχίας. Το τι και το πώς παράγεται διαχωρίστηκαν σε μεγάλο βαθμό από τις κοινωνικές ανάγκες και εξαρτήθηκαν από τις απαιτήσεις της καπιταλιστικής ανάπτυξης, και το εμπόρευμα σαν αυτοσκοπός παραγωγής και κατανάλω-

σης εμφανίστηκε ως εργαλείο εξουσίας και πλούτου στα χέρια των αφεντικών, με αποτέλεσμα οι άνθρωποι, εργάτες και εργαζόμενοι πλέον, να αποξενώνονται από τις ανάγκες και τη δημιουργικότητά τους και να εξοντώνονται μέσα στους φρενίρεις ρυθμούς της εργοστασιακής παραγωγής.

Σε ένα ποιοτικό άλμα για τον καπιταλισμό σήμερα, ένα νέο τοπίο πιο ευέλικτων και διάχυτων εργασιακών σχέσεων φαίνεται να διαμορφώνεται, με την ελαστικοποίηση του ωραρίου και την εντατικοποίηση, την προσωρινότητα και τις απαιτήσεις για συνεχή κατάρτιση, τον περιορισμό των συλλογικών συμβάσεων και της ασφάλισης,

Θεατρικό μονόπρακο «Γελώντας άγρια»

την εξάπλωση της μαύρης εργασίας και νέων άτυπων μορφών απασχόλησης. Σε αυτό το νέο τοπίο, η κοινότητα των ταξικών συμφερόντων των εκμεταλλευόμενων και οι δυνατότητες συλλογικής τους δράσης είναι ακραία υπονομευμένες. Η επιβίωση αντιμετωπίζεται σαν αποκλειστική υπόθεση και ευθύνη του καθένα που συχνά εξασφαλίζεται σε βάρος των γύρω του, μέσα σε ένα περιβάλλον έντονου κατακερματισμού και κοινωνικού κανιβαλισμού. Οι εκμεταλλευόμενοι, εξατομικευ-

μένοι και ταξικά αποξενωμένοι, γίνονται περισσότερο ευάλωτοι από τα αλλότρια συμφέροντα της εργοδότης εταιρείας ή της «εθνικής» οικονομίας.

Και η υποτιθέμενη ταξική ειρήνη που ζητούν τα αφεντικά, προβάλλοντας «εθνικούς στόχους», όπως το ιδεολόγημα της ανάπτυξης και του εκσυγχρονισμού, της σύγκλισης και της αναρρίχησης της οικονομίας στην ιεραρχία της παγκόσμιας ελίτ είναι το φαντασμαγορικό περιτύλιγμα μιας κυνικής πραγματικότητας που χτίζεται πάνω στους νεκρούς ντόπιους και ξένους εργάτες στα εργοτάξια των «μεγάλων έργων» και των ολυμπιακών εγκαταστάσεων, στη Μότορ Όιλ και τη ΔΕΗ και στα τόσα άλλα κότεργα της μισθωτής σκλαβιάς.

Η σύγχρονη διάχυση της εργασίας στην καθημερινότητα κάνει όλο και περισσότερο δυσδιάκριτα τα όρια του «ελεύθερου» χρόνου. Ωστόσο η διαμεσολάβηση από το εμπόρευμα αυτού που σχηματικά ορίζουμε σαν «ελεύθερο» χρόνο, προέκτεινε το εργοστάσιο στον ευρύτερο κοινωνικό χώρο. Η κατανάλωση του εμπορεύματος, εκτός από προϋπόθεση για την εξάπλωση της παραγωγικής διαδικασίας, αποτέλεσε και έναν ισχυρό παράγοντα αφομοίωσης των εκμεταλλευόμενων, υπονόμησης του αυτοσχεδιασμού, της αυτενέργειας και της αυτονομίας τους. Τμήματα του πληθυσμού ενσωματώθηκαν στο κυνήγι της καταναλωτικής αφθονίας και η καθημερινότητα των ανθρώπων αλλοτριώθηκε από μια διαδικασία που διαμεσολαβεί και καθορίζει τις ανάγκες και τις επιθυμίες τους, τους υποβιβάζει σε υποταγμένους καταναλωτές και άβουλους θεατές και τους υποθηκεύει διαρκώς στην εργασιακή σκλαβιά.

Η διαδικασία της εμπορευματοποίησης έχει χρησιμοποιηθεί αποτελεσματικά από την εξουσία για την ενσωμάτωση και εξουδετέρωση ρευμάτων πολιτικής ή καλλιτεχνικής αμφισβήτησης και κριτικής. Σε πλανητικό επίπεδο, επέφερε σε σημαντικό βαθμό την ισοπέδωση του πολιτισμικού πλούτου των κοινωνιών, την άλωση της πολυμορφίας στις κουλτούρες και τους τρόπους ζωής των ανθρώπων από κυρίαρχα πρότυπα που όσο ποικίλα παρουσιάζονται στην όψη τόσο κενά και μονολιθικά παραμένουν στην ουσία τους.

Η εκρηκτική ανάπτυξη του εμπορεύματος των προηγούμενων δεκαετιών βρίσκει σήμερα τη συνέχεια και τη διέξοδο της στην υπέρβαση των συμβατικών υλικών μορφών του και στη ραγδαία του εξάπλωση στους χώρους της πληροφορίας και της βιολογικής διαδικασίας. Εξυπηρετώντας την κυριαρχία μέσα από την προσφορά αναβαθμισμένων δυνατοτήτων ελέγχου της γνώσης, χειρισμού της σκέψης, της φαντασίας, των συναισθημάτων και των συμπεριφορών, υποκατάστασης της άμεσης εμπειρίας με εικονικές προσομοιώσεις, πειραματισμού ακόμα και πάνω στον γονιδιακό έλεγχο.

Η επιβολή της κυριαρχίας αντανακλάται επίσης στην κατοχή και την εκμετάλλευση του χώρου. Η λεηλασία και η συνακόλουθη καταστροφή του περιβάλλοντος –των ορυκτών, της καλλιεργήσιμης γης, των δασών ή των νερών–, η διάλυση των τοπικών κοινωνιών και η γιγάντωση των πόλεων συμβάδισαν με την προλεταριοποίηση των ανθρώπων και την υποταγή τους στις σύγχρονες συνθήκες εκμετάλλευσης και καταπίεσης. Στη μητρόπολη, τα διαμερίσματα κλουβιά, οι χώροι εργασίας ή οι ναοί της κατανάλωσης, καθώς και οι αυτοκινητόδρομοι ή τα θέρετρα της τουριστικής βιομηχανίας, συνθέτουν ένα περιβάλλον τεχνητών ανελεύθερων χώρων, όπου η κυριαρχία κατέχει το προνόμιο να προστάζει, μέσα από πολλαπλές μεθόδους αστυνόμευσης, τις κάμερες παρακολούθησης, τις διαφημίσεις, τους κανονισμούς, την αισθητική της, τις επιβαλλόμενες συμπεριφορές. Το ίδιο συμβαίνει με τους

δημόσιους χώρους μέσα στην πόλη, τους δρόμους, τα πάρκα, τις πλατείες, που όλο και περισσότερο απονεκρώνονται ως χώροι συνάντησης, έκφρασης και επικοινωνίας. Όπως επίσης συμβαίνει, με την αναμόρφωση συγκεκριμένων χώρων και κτιρίων ή με την ανάπλαση ολόκληρων περιοχών, που με σκοπό πάντα το κέρδος και τον έλεγχο επιβάλλουν στους εκμεταλλεζόμενους την αποδιάρθρωση των γειτονιών τους, την απομάκρυνση των ίδιων και το ξερίζωμα των όποιων σχέσεων αυτοκαθορισμού και αλληλεγγύης αναπτύσσουν ανάμεσά τους.

Ειδικότερα η Αθήνα, εξαιτίας της Ολυμπιάδας του 2004, των απαιτήσεων για αθλητικές και ευρύτερες υποδομές και του γενικότερου κλίματος των επενδύσεων και των χρηματοδοτήσεων που τη συνοδεύουν, αναμορφώνεται σε μεγάλο μέρος της κάτω από εντατικούς ρυθμούς καπιταλιστικής ανάπτυξης και κοινωνικού ελέγχου, αστυνομοκρατίας και προπαγάνδας, τεχνικών κατασκευών και περιβαλλοντικής καταστροφής. Να αναφέρουμε χαρακτηριστικά την καταστροφή φυσικών περιοχών για τις ανάγκες των ολυμπιακών εγκαταστάσεων, όπως με τα έργα στον Μαραθώνα και τους πρόποδες της Πάρνηθας –η καταστροφή της οποίας έχει δρομολογηθεί σε ακόμα μεγαλύτερη κλίμακα με τα σχέδια μετατροπής των δασών της σε εκτεταμένα πάρκα αναψυχής και κατανάλωσης–, την ενοποίηση των αρχαιολογικών χώρων και την ανάπλαση γειτονιών όπως του Κεραμεικού για την εκμετάλλευσή τους από τη βιομηχανία του τουρισμού και της διασκέδασης, το πρόγραμμα εκκένωσης, ανακαίνισης και χρήσης των φοιτητικών εστιών για τις ανάγκες και πάλι της Ολυμπιάδας, τα έργα αναπαλαίωσης νεοκλασικών κτιρίων και βέβαια το θάψιμο της πόλης από τους όγκους και τα τσιμέντα των «μεγάλων έργων».

Η αναβάθμιση του ρόλου της οικονομίας στις παρούσες συνθήκες όχι μόνο δεν αχρηστεύει αλλά καθιστά απαραίτητη την ενίσχυση και τον εκσυγχρονισμό των κρατικών θεσμών καταπίεσης και διαμεσολάβησης, ακόμα και αν κάποιοι θεσμοί εξουσιαστικής οργάνωσης της κοινωνίας –οικογένεια, θρησκεία– εμφανίζονται παρωχημένοι ή τα σύμβολα του πάλαι ποτέ «κράτους πρόνοιας» –εκπαίδευση, ασφάλιση, υγεία– αντικαθίστανται από τη διαδικασία του εμπορεύματος. Ο ρόλος του κράτους σήμερα αφορά κυρίως στον σκληρό πυρήνα της βίας του συστήματος, με το στρατό, την αστυνομία και τη δικαστική λειτουργία, να παραμένουν πάντα η έσχατη απάντηση της κυρίαρχης νομιμότητας απέναντι στις κοινωνικές διεκδικήσεις, τους αγώνες και τις εξεγέρσεις. Αφορά επίσης στην ίδια την πολιτική φυσιογνωμία του καθεστώτος, με την αστική δημοκρατία, έστω και σαν επίφαση, τις εκλογές, τα κόμματα και τον κοινοβουλευτισμό, τον κομματικό συνδικαλισμό και την τοπική αυτοδιοίκηση, και επιπλέον την «κοινωνία των πολιτών» και των «ανθρώπινων δικαιωμάτων», να αποτελούν φορείς κρατικής οργάνωσης, ιεραρχίας και διαμεσολάβησης, κατασταλτικούς και ανταγωνιστικούς προς κάθε μορφή κοινωνικού αυτοπροσδιορισμού, χειραφέτησης και αυτοοργάνωσης. Να αποτελούν, επίσης, μηχανισμούς δημιουργίας ψευδαισθήσεων συμμετοχής στους καταπιεζόμενους και εδραίωσης του λόγου και των πρακτικών της κυριαρχίας μέσα στην κοινωνία, με αποτέλεσμα την ευελιξία στη χειραγώγηση της κοινωνικής δυσαρέσκειας και την αποσυμπίεση των αντιθέσεων.

Ο εκσυγχρονισμός του κράτους και των θεσμών του εκφράζεται μεν στην κορυφή του, μέσα στο ευρύτερο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης της κυριαρχίας, των διεθνών συναντήσεων και συμφωνιών, και της συγκρότησης των ευρύτερων υπερεθνικών δομών, αλλά παράλληλα και στο σύνολο των επιπέδων και της παρουσίας του μέσα στην κοινωνία. Είναι χαρακτηριστικό ότι οι διεργασίες που σχετίζονται με την

ένταξη του ελληνικού κράτους στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στο παγκόσμιο περιβάλλον συμβαδίζουν με τις αλληπάλληλες αναδιαρθρώσεις στις κατώτερες δομές του, όπως τα προγράμματα Καποδίστριας. Όπως επίσης συμβαδίζει η ενεργή συμμετοχή του στο ΝΑΤΟ ή τις άλλες διεθνείς κατασταλτικές και μιλιταριστικές δομές, με την ενίσχυση, την αναδιάρθρωση και τον εξοπλισμό του ελληνικού στρατού και της αστυνομίας.

Σε κάθε περίπτωση, ο κοινωνικός έλεγχος εξαρτάται σημαντικά από την άσκηση και την απειλή της βίας, από το ωμό πρόσωπο της καταστολής που εκδηλώνεται καθημερινά και συχνά με οριακό κυνισμό. Με τη συνεχή αύξηση και τον εξοπλισμό των αστυνομικών δυνάμεων και την προκλητική τους παρουσία στις πόλεις, την επαρχία και τα σύνορα. Με τη δημιουργία διεθνών συμφωνιών και μηχανισμών όπως η Σένγκεν και η Ευροπόλ και τη διακρατική συνεργασία υπηρεσιών όπως των ελληνικών με τις αντίστοιχες βρετανικές και αμερικάνικες. Με την ενίσχυση των «αντι»τρομοκρατικών νομοθεσιών και ένα ευρύτερο νομοθετικό πλαίσιο πειθάρχησης που εκτείνεται από το άσυλο και τη μετανάστευση μέχρι τις κοινωνικές διαμαρτυρίες και την οδική συμπεριφορά. Με το νέο τεχνολογικό και κατεξοχήν ελεγχόμενο περιβάλλον της αυτόματης καταγραφής, ταξινόμησης και αξιολόγησης των ανθρώπινων δραστηριοτήτων που συνθέτουν οι κάμερες, τα ηλεκτρονικά συστήματα, οι βάσεις δεδομένων και τα δορυφορικά δίκτυα παρακολουθήσεων.

Επίσης, με την ωμή αντιμετώπιση των μεταναστών, την απροσχημάτιστη οικονομική, κοινωνική, πολιτισμική και θεσμική διάκριση και υποτίμησή τους, την εξόντωση τους στα σύνορα, τον εγκλεισμό τους σε στρατόπεδα συγκέντρωσης, την αφαίμαξή τους στις δουλειές από τα αφεντικά, τον εξευτελισμό τους στους δρόμους και στα αστυνομικά τμήματα από τους μπάτσους, το μίσος και το ρατσισμό απέναντί τους από τον κυρίαρχο λόγο και εκείνα τα τμήματα του πληθυσμού που τον αναπαράγουν.

Με τη δολοφονική βία απέναντι σε εξεγερμένους, σε μαχητικές διαδηλώσεις και συγκρούσεις όπως στις διεθνείς συναντήσεις του Γκέτεμποργκ και της Γένοβας, σε γενικευμένα κοινω-

νικά ξεσπάσματα όπως της Αργεντινής ή σε λιγότερο γνωστά γεγονότα ταραχών στα γκέτο των μητροπόλεων. Με τις νέες συνθήκες απομόνωσης και εξόντωσης των κρατουμένων στις φυλακές, όπως τις βλέπουμε να αναπτύσσονται σήμερα με το καθεστώς κράτησης FIES στην Ισπανία, με τα λευκά κελιά στην Τουρκία και πολύ πρόσφατα

Παράσταση κουκλοθεάτρου

στην Ελλάδα, καθώς και με τις πλέον απάνθρωπες συνθήκες κράτησης των αιχμαλώτων πολέμου στο αμερικάνικο στρατόπεδο του Γκουαντανάμο. Και τέλος με τον πόλεμο, με τη στρατιωτική βία του συστήματος που κάθε τόσο σπέρνει τον τρόμο και τον θάνατο, στο Ιράκ, τη Γιουγκοσλαβία, το Αφγανιστάν, την Παλαιστίνη...

Η στρατηγική της καταστολής, αν και βασίζεται πάντα στην αποκάλυπτη ισχύ, δεν παύει να επενδύει στον κοινωνικό κατακερματισμό και στο υλικό υπόβαθρο της συναίνεσης, όπως ορίζονται στη σημερινή πραγματικότητα της ενσωμάτωσης και των αποκλεισμών, με τους ενσωματωμένους στις συνθήκες της καταναλωτικής αφασίας να σιωπούν και να συναινούν υπό την απειλή πάντα να χάσουν τα όποια τους προνόμια, και με τους οικονομικά, κοινωνικά ή πολιτισμικά αποκλεισμένους, να υποχρεώνονται να σκύβουν το κεφάλι σε όλο και σκληρότερες συνθήκες οικονομικής αβεβαιότητας, κρατικής βίας και φόβου. Σε αυτό το πλαίσιο, η καταστολή στοχεύει συνολικά αλλά δεν εκδηλώνεται ομοιόμορφα.

Αποκαλύπτεται βίαια όταν έχει να αντιμετωπίσει κοινωνικούς αγώνες, όπως συνέβη την τελευταία δεκαετία με τις μαθητικές εξεγέρσεις και τον αγώνα των αδιόριστων καθηγητών ενάντια στην εκπαιδευτική μεταρρύθμιση, με τους αγώνες σε εργασιακούς χώρους ενάντια σε απολύσεις και αναδιαρθρωτικές αλλαγές, με τις αντιστάσεις σε τοπικές κοινωνίες όπως των κατοίκων του Στρυμονικού ενάντια στην εγκατάσταση της TVX GOLD, όπως επίσης συνέβη πρόσφατα με την ωμή αστυνομική βία απέναντι στους απεργούς ναυτεργάτες και την κήρυξη της πολιτικής τους επιστράτευσης. Στοχεύει επίσης επιλεκτικά στους αγωνιστές που συνειδητά αντιστέκονται στην κρατική βαρβαρότητα και την καπιταλιστική εκμετάλλευση. Και βέβαια απευθύνεται μέσα από τον παραδειγματισμό σε κάθε εκμεταλλεόμενο.

Ταυτόχρονα όμως διεκδικεί την πλατιά συναίνεση, για αυτό το λόγο και η απαξίωση, η υπονόμηση και τελικά η εγκληματοποίηση της αλληλεγγύης είναι επιτακτικής σημασίας για την επιτυχία αυτής της διαδικασίας. Και εδώ ο κυρίαρχος λόγος παράγει τα απαραίτητα ιδεολογικά άλλοθι για την απόσπαση της συναίνεσης. Όντας διαρκώς παρών σε κάθε έκφραση της καθημερινότητας μέσα από την ηθική της εργασίας, τη λατρεία του εμπορεύματος, την υπακοή στους νόμους και το κράτος ή την εθνική ιδεολογία, και έχοντας τη δυνατότητα να πολλαπλασιάζεται μέσα από εκστρατείες εξαπάτησης με τη δύναμη των κατεξοχόν εργαλείων προώθησής του, των ΜΜΕ.

Όσοι λοιπόν παίζουν άμεσα στο στόχαστρο της κατασταλτικής βίας υποχρεώνονται επίσης να αντιμετωπίζουν τη μεθοδευμένη κοινωνική τους απομόνωση και περιθωριοποίηση, ακόμα και την εχθρότητα, από εκείνο το μέρος του πληθυσμού που ωθείται στον αυτοπεριορισμό και την αυτοεπιτήρηση, τη συνεργασία με το κράτος και τη ρουφιανιά. Με αυτό τον τρόπο, το κράτος έχει επανειλημμένα επιτεθεί σε απεργίες και κινητοποιήσεις στο όνομα υποτιθέμενων κοινωνικών συμφερόντων και μια ολόκληρη εκστρατεία προπαγάνδας περί εγκληματικότητας στήριξε την αστυνομική καταπίεση και τον έλεγχο των πιο άγρια εκμεταλλεόμενων, των μεταναστών. Σήμερα μια εκστρατεία περί «αντι»τρομοκρατίας, επιχειρεί την απαξίωση μορφών πάλης που ιστορικά έχουν αναπτυχθεί από τους καταπιεσμένους στον κοινωνικό και ταξικό πόλεμο, ανοίγει το δρόμο στην εγκληματοποίηση των ανθρώπων και των πολιτικών χώρων που αντιστέκονται, και προωθεί στην κοινωνική συνείδηση την αποδοχή ιδιότυπων μορφών κράτησης και ανάκρισης, βασανιστηρίων και σκληρών συνθηκών φυλάκισης και απομόνωσης, καθώς και καταδοτικών συμπεριφορών.

Βέβαια, στην πληθώρα των μέσων, των μηχανισμών και των μεθόδων καταστολής, δεν αποτυπώνονται μόνο οι δυνατότητες της κυριαρχίας, αλλά αντικατοπτρίζονται και τα μεγέθη των κινδύνων και της ανασφάλειας που έχει να αντιμετωπίσει από τις υπαρκτές και τις εν δυνάμει εκρήξεις των κοινωνικών αντιθέσεων.

Απέναντι στην καταστολή, την επιτήρηση και την αφομοίωση, και στο σύνολο της κυριαρχίας, η δική μας δύναμη ως εκμεταλλευόμενοι και καταπιεζόμενοι αυτού του κόσμου, ριζώνει στα αυθόρμητα και ανυπότακτα χαρακτηριστικά που επιβιώνουν και αναπτύσσονται στην κοινωνία, όπως η αποστροφή για την εργασία, η καχυποψία και η δυσπιστία απέναντι στους θεσμούς και το κράτος ή η παραβατικότητα και η αντίθεση στον αστυνομικό έλεγχο. Χαρακτηριστικά που συχνά παίρνουν τη μορφή συνειδητών και οργανωμένων αντιστάσεων ακόμα και γενικευμένων ξεσπασμάτων. Και σε αυτό το έδαφος δοκιμάζεται η κοινωνική διεισδυτικότητα των προταγμάτων του αναρχικού, αντιεξουσιαστικού και ελευθεριακού κινήματος για αντίσταση, αυτοοργάνωση και αλληλεγγύη και η επικινδυνότητά τους για την κυριαρχία. Όταν μάλιστα αυτά τα προτάγματα τίθενται στην κατεύθυνση της κοινωνικής και ταξικής σύγκρουσης, της διεθνικότητας και της οικουμενικότητας του αγώνα, της ανατρεπτικής και απελευθερωτικής προοπτικής. Όταν επίσης πραγματώνονται σε μικρότερες και μεγαλύτερες στιγμές αγώνα, από τη δημιουργία αυτοοργανωμένων εγχειρημάτων μέχρι την αλληλεγγύη στους φυλακισμένους αγωνιστές, και από τη συμμετοχή στις τοπικές κοινωνικές αντιστάσεις μέχρι τις συγκρούσεις στις διεθνείς συναντήσεις, όπως συνέβη στο Σηάτλ και την Πράγα, στη Γένοβα και τη Βαρκελώνη, και αύριο στη Θεσσαλονίκη του 2003.

Κάποιοι σύντροφοι και συντρόφισσες από την κατάληψη της
Α. Καραγιάννη 37 στην Κυψέλη και τον πολιτιστικό χώρο
«ΗΛΙΟΤΡΟΠΙΟ» στα Εξάρχεια

Η ΕΡΓΑΣΙΑ ΩΣ ΜΟΡΦΗ ΚΑΤΑΣΤΟΛΗΣ

Επιχειρώντας κανείς να μιλήσει για τις διάφορες πτυχές της κυριαρχίας σήμερα, ένα από τα πιο ενδιαφέροντα και σημαντικά κομμάτια με τα οποία θα ασχοληθεί, είναι η εργασία.

Έχοντας ολοκληρωτικά απορρίψει την ηθική της εργασίας, αναγνωρίζουμε αυτή όχι ως δικαίωμα ή επιλογή, αλλά ως ένα στυγνό εκβιασμό, που φέρει μέσα του ως συστατικό στοιχείο την καταστολή, την κυριαρχία. Έναν εκβιασμό ο οποίος μας κρατά σε ομηρία και στον οποίο υποκύπτουμε για να μπορέσουμε να επιβιώσουμε. Έναν παράγοντα που γεννά το φόβο, διατηρώντας και αναπαράγοντας έτσι την υποταγή των εκμεταλλευόμενων στις προσταγές των αφεντικών. Κι επειδή η υποταγή και η πειθαρχησή μας είναι απαραίτητες για τη σταθεροποίηση, τη διατήρηση και την αναπαραγωγή της παρούσας κοινωνικής οργάνωσης, η εργασία είναι ένα από τα κυριότερα μέσα για την επίτευξη του σκοπού αυτού.

Με την προώθηση ανταγωνιστικών σχέσεων μεταξύ των εργαζομένων, τα πριμ παραγωγικότητας, την ανάθεση μικροεξουσιών σε κάποιους εργαζόμενους εις

Συναυλία με τους: Παραβάτες, Parkinsons, Subside secluded, Χάσμα, Ψυχόδραμα

βάρος άλλων και την αναγόρευση του γλειψίματος και της ρουφιανιάς σε υπέρτατο προσόν, δημιουργούνται (τεχνητοί) διαχωρισμοί, πάντα έντεχνα πλασαρισμένοι και συνήθως πολύ αποτελεσματικοί. Πώς αλλιώς θα μπορούσε να εξηγηθεί η φρενίτιδα που έχει καταλάβει μεγάλο μέρος των εργαζομένων, οι οποίοι όχι μόνο δεν ενδιαφέρονται ή προσπαθούν για κάτι καλύτερο, αλλά διοχετεύουν όλη τους την ενεργητικότητα επιχειρώντας να ανέβουν στην ιεραρχία της δουλειάς;

Πώς αλλιώς θα εξηγούσε κανείς το ότι το όνειρο της –πάση θυσία– καριέρας, κατευθύνει τη σκέψη και τις πράξεις τόσων ανθρώπων γύρω μας; Βέβαια, είναι γεγονός πως όταν η απειλή της απόλυσης αιωρείται πάνω από τον καθένα μας με την αγκαλιά της μεγάλης αυτής δεξαμενής των ανέργων να περιμένει ορθάνοικτη, η κατάσταση δεν είναι εύκολη. Όταν δηλαδή στο παραμικρό παράπονο για τα ωράρια, τα ρεπό, τις άδειες, τα λεφτά ή οτιδήποτε άλλο μπορεί να παρουσιαστεί, έρχεται σαν απάντηση το κλασικό «Ξέρεις πόσες χιλιάδες άνεργοι υπάρχουν που θα παρακαλούσαν γι' αυτή τη δουλειά;», ακούγεται λογικό να «κωλώνει» κανείς (εδώ με δυσκολία τα βγάζουμε πέρα ως εργαζόμενοι, πόσο μάλλον ως άνεργοι)!

Και να 'ταν μόνο αυτό!

Οι ίδιες οι δομές της εργασίας, της υποχρεωτικής μισθωτής εργασίας, ο τρόπος οργάνωσης και η λειτουργία της, είναι τέτοιες που αλλοτριώνουν όποιον εμπλέκεται σε αυτήν. Οι προκαθορισμένες και ελεγχόμενες κινήσεις, συνιστούν μια θανατηφόρα ρουτίνα που σκοτώνει τη δημιουργικότητα και αποδυναμώνει τη σκέψη μας, όσο Αυτοί χρειάζονται. Πόσες φορές ο καθένας μας έχει δει τον εαυτό του –ή και άλλους– να βρίσκεται εκτός εργασίας αλλά να μιλά συνεχώς γι' αυτήν; Πόσες φορές μια άσχημη κατάσταση στη δουλειά μας έχει επηρεάσει τόσο ώστε να μας χαλάει τη διάθεση για μικρό ή μεγάλο διάστημα, να μας προκαλεί νεύρα και κατά συνέπεια τσακωμούς; Ή, ακόμη χειρότερα, πόσες φορές συνειδητοποιούμε πως ακόμη και στον μη εργάσιμο χρόνο μας αρχίζουμε και ενσωματώνουμε συνήθειες και συμπεριφορές που «αποκτήσαμε» στη δουλειά;

Είναι από τα σημαντικότερα «επιτεύγματα» της δουλειάς το ότι μετατρέπει τους ανθρώπους σε ρομποτάκια, σε όντα που δρουν μηχανικά εκτελώντας απλά τις

εντολές που λαμβάνουν, που η σκέψη τους περιορίζεται στη σωστή ερμηνεία των εντολών αυτών και που η δημιουργικότητα και η φαντασία τους «πρέπει» να ταυτιστούν με αυτές των αφεντικών τους. Είμαστε –ή μάλλον μας κάνουν– εμπόρευμα και την εργατική μας δύναμη μια παραγωγό αξία, άρα και πηγή κέρδους γι' αυτούς, γι' αυτό και κάνουν ό,τι μπορούν για να τη διατηρήσουν υπό καθεστώς ελέγχου κι επιτήρησης –κάτι άλλωστε που το επιτρέπει/επιβάλλει, η ίδια η δομή και διάρθρωση της εργασίας.

Στα πλαίσια αυτής λοιπόν της προσπάθειας, εντάσσονται οι όλο και περισσότερες κάμερες σε εργασιακούς χώρους (όπως και παντού). Στα ίδια πλαίσια εντάσσεται και η κατάπνιξη ή το άγριο κυνήγι οποιασδήποτε απόπειρας οργάνωσης των εργαζομένων, είτε εν τη γενέσει της είτε αργότερα. (Και δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις που μαζικές απολύσεις έχουν γίνει ως απάντηση σε ανάλογες προσπάθειες εργαζομένων. Δεν είναι λίγες οι φορές που καταγγελίες από μέρους των εργαζομένων στην επιθεώρηση εργασίας ξεχνιούνται ή πετιούνται στα σκουπίδια).

Στα ίδια πλαίσια, εντάσσονται πάνω από όλα και πολλές από τις αλλαγές που τα τελευταία νομοσχέδια φέρνουν στους χώρους εργασίας ή και αλλαγές που τα αφεντικά φέρνουν από μόνα τους.

Ποιος μπορεί να αρνηθεί ότι: α) Η αντικατάσταση των συλλογικών συμβάσεων εργασίας με τα τοπικά-προσωπικά σύμφωνα μας φέρνει σε ακόμα δυσκολότερη θέση; β) Το λεγόμενο κράτος πρόνοιας δεν εξυπηρετεί πλέον το ίδιο καλά τα σχέδια και τα συμφέροντα της κυριαρχίας γι' αυτό και σιγά σιγά δίνει χώρο στο κράτος-διαχειριστή της οικονομίας; γ) Η προώθηση της διά βίου κατάρτισης, αποσκοπεί στη διαρκή αναπροσαρμογή των απασχολήσιμων στις ανάγκες του συστήματος, ρίχνοντας την ευθύνη για την κατάρτιση αυτή στους ίδιους τους καταρτιζόμενους; δ) Όπως πάνε τα πράγματα θα δουλεύουμε μέχρι τα βαθιά μας γεράματα και μάλιστα συχνά σε δουλειές μαύρες, ανασφάλιστες; Και ε) Καθώς τα όρια εργασίας και ανεργίας γίνονται όλο και πιο θολά και η εργασία συνεχώς ελαστικοποιείται, προβάλλεται ως νέο πρότυπο εργαζομένου ο απασχολήσιμος και ως εναλλακτική λύση στη σταθερή μισθωτή εργασία η ημιαπασχόληση;

Κι είναι αυτή η ακριβώς η ελαστικοποίηση, αυτή η ανασφάλεια που θα οδηγεί πολλούς από εμάς σε μια συνεχή περιπλάνηση μεταξύ δουλειάς-ανεργίας-σεμιναρίου, που (μεταξύ άλλων) σηματοδοτεί την αλλαγή στη σκέψη του καπιταλισμού, της εξουσίας: Παλιότερα η βιομηχανική εργασία, το εργοστάσιο, ήταν αυτό που τους διευκόλυνε στον έλεγχο και την επιτήρηση της κοινωνίας. Σήμερα όμως, με τις συνθήκες να έχουν μεταβληθεί σε πολύ μεγάλο βαθμό, το οπλοστάσιό τους έχει εμπλουτιστεί και πετυχαίνουν αποτελεσματικότερο έλεγχο με την ελαστικοποίηση, αφού ο εργαζόμενος υπό αυτό το καθεστώς είναι σαφώς πιο φοβισμένος, πιο υπάκουος άρα και πιο... φτηνός.

Ιδιαίτερα δε αν ο/η εργαζόμενος/η είναι και μετανάστης/ρια –και δη χωρίς χαρτιά–, οι δυσκολίες μεγαλώνουν. Γιατί, χωρίς να προσπαθούμε να ηρωοποιήσουμε αυτούς τους ανθρώπους ή να τους αναγάγουμε στο επαναστατικό υποκείμενο του σήμερα, είναι γεγονός ότι τραβάνε χοντρά ζόρια. Δουλεύοντας κυρίως σε δουλειές μαύρες και κακοπληρωμένες, με το στίγμα του διαφορετικού, του κατώτερου, του ύποπτου να τους συνοδεύει, και μη έχοντας λόγω της «παρανομίας» τους το θάρρος να οργανωθούν, να αντιδράσουν, αντιμετωπίζουν την αλαζονεία και την τσογλανιά του κάθε μικρού ή μεγάλου αφεντικού. Τα στραβωμένα και καχύποπτα βλέμματα των συναδέλφων, αλλά και κάποιων εξ αυτών που κατάφεραν να πάρουν την «πολυπό-

θητη» πράσινη κάρτα.

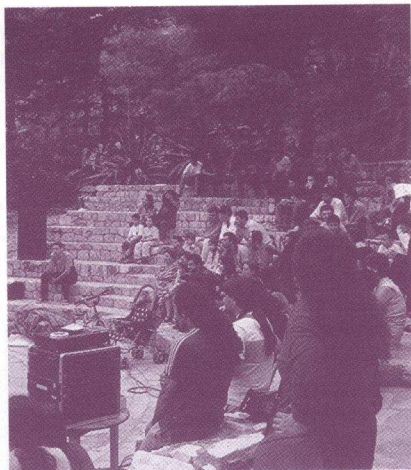
Και τα συνδικάτα, οι «εκπρόσωποί μας που αγωνίζονται για εμάς», τι κάνουν για όλα αυτά; αναρωτιέται κάποιος κόσμος που βασανίζεται ακόμα από αυταπάτες περί συνδικαλισμού. Αυταπάτες που δεν επιτρέπουν σε πολλούς να δουν το ρόλο των συνδικάτων ως μηχανισμών του κράτους, που έχουν σα σκοπό τη χειραγώγηση και το ξεπούλημα αγώνων, δίνοντας έτσι αέρα σε αυτά τα καθάρματα, σε αυτούς τους επαγγελματίες της διαμεσολάβησης. Κι είναι να οργίζεται κανείς αν κάτσει και δει παραδείγματα από τη δράση [ή καλύτερα από τη μη δράση] τους: Οι συνδικαλιστές της ναυπηγοεπισκευαστικής π.χ. τι σκατά έχουν κάνει τόσα χρόνια για τους ανθρώπους που πεθαίνουν –ή μάλλον δολοφονούνται– μέσα στα σαπιοκάραβα;

Τι έχουν κάνει όλοι οι υπόλοιποι συνδικαλιστές για τα αμέτρητα θανατηφόρα ή μη εργατικά «ατυχήματα» για τις δολοφονίες αυτές στο βωμό της οικονομίας; Οι νεκροί στα έργα για το Ολυμπιακό χωριό, οι νεκροί στα εργοτάξια του μετρό, ο Γιάννης Τσιρκίρας (ο 25χρονος εργάτης στην Ελευθεροτυπία που καταπλακώθηκε από τόνους χαρτί), οι δεκάδες νεκροί κάθε χρόνο από εργατικά ατυχήματα, πώς και πότε θα δικαιωθούν; Οι απεργιακές πορείες που έχουν βίαια κατασταλεί από τις συμμορίες των ένστολων δολοφόνων του κράτους, οι αγώνες που με τόσο κόστος έχουν δοθεί, πώς και πότε θα δικαιωθούν;

Γιατί η μισθωτή σκλαβιά είναι τρομοκρατία και όλοι εμείς τα θύματά της. Μια κατάσταση που θα συνεχίζεται όσο δεν ξεπερνιούνται νοοτροπίες και πρακτικές που λειτουργούν εγκλωβιστικά για εμάς και τους αγώνες μας. Όπως π.χ. η «νοοτροπία του κλάδου», που κρατά τους αγώνες διαχωρισμένους και αποκομμένους από την υπόλοιπη κοινωνία, αποτρέποντας τη γενίκευσή τους. Όπως ακόμη η προσκόλλησή στις κομματικές γραμμές, οι κατευθυνόμενες και ελεγχόμενες κινητοποιήσεις, που μπορεί να προχωρούν σε θεαματικές κινήσεις ελεγχόμενης σύγκρουσης (προκειμένου να κολλήσουν οι «σύντροφοι» κανένα επαναστατόσημο και να πουλήσει το κόμμα τους αγωνιστικό προφίλ), αλλά αυτό που επιθυμούν και συνήθως πετυχαίνουν, είναι να καταστέλλουν όποιες προσπάθειες δείχνουν ότι τείνουν να ξεφύγουν από τον έλεγχό τους. Και οι φορές που –έστω και προσωρινά– ξεπεράστηκαν αυτά τα στεγανά, αγώνες που έγραψαν στα παλαιότερα των υποδημάτων τους τις συνδικαλιστικές ηγεσίες και τα κόμματα (Μαντούδι, Νεώριο, ΕΑΣ, αδιόριστοι κ.ά.), έδωσαν δείγματα του τι μπορούμε να κάνουμε όταν παίρνουμε τις τύχες μας στα χέρια μας. Όταν οι αγώνες, εργασιακοί ή μη, συνδέονται μεταξύ τους καταδεικνύοντας ότι τα προβλήματά μας δεν λύνονται με 38 αντί 40 ώρες δουλειάς, ούτε με αυξήσεις 5, 10 ή 15%. Δεν λύνονται με κανενός είδους μεταρρυθμίσεις.

Η αναδιάρθρωση του κράτους και του καπιταλισμού, η ανασύνταξη των δυνάμεών τους και οι αλλαγές που έφεραν και που θα φέρουν στις ζωές μας, προοιωνίζονται ένα μέλλον όπου ο αγώνας γίνεται επιτακτική ανάγκη, γίνεται έντονη επιθυμία. Δεν υπάρχει χώρος για εφησυχασμό και ψευδαισθήσεις. Κατάργηση της μισθωτής σκλαβιάς σημαίνει καταστροφή του κεφαλαίου και των παραγωγικών δομών του και οριστική απελευθέρωση από το κράτος.

Λέσχη Αρόδου

ΠΕΡΙ ΑΥΤΟΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

Η αυτοοργάνωση των δραστηριοτήτων που λαμβάνουν χώρα σε στέκια, καταλήψεις ή άλλες συλλογικότητες ή έχουν την αφιετηρία τους σε αυτά παραπέμπει σε μια απουσία και σε μια παρουσία. Η απουσία δεν είναι άλλη από την έλλειψη ιεραρχικών δομών και σχέσεων. Με άλλα λόγια ειδικοί, ειδήμονες και αρχηγοί δεν υπάρχουν εδώ. Η παρουσία είναι η θετική, ισότιμη και ενεργός συμμετοχή των ανθρώπων που συμμετέχουν σε αυτά τα εγχειρήματα στη λήψη και την εκτέλεση αποφάσεων για τις δραστηριότητες που τους αφορούν και τους ενδιαφέρουν. Η συγκρότηση δηλαδή αλληλοδιασταυρούμενων «κοινοτήτων» οι οποίες διαχειρίζονται οι ίδιες σε πλαίσια συλλογικής απόφασης και ευθύνης τις συνθήκες της ύπαρξής τους. Τα σημεία αυτά δεν αποτελούν βέβαια –και όσοι ζουν σε στέκια και καταλήψεις το ξέρουν καλά– κατακτημένες πραγματικότητες αλλά περισσότερο προτάγματα που τίθενται και καθημερινά γίνεται προσπάθεια να κατοχυρωθούν και να επιβεβαιωθούν. Προσπάθεια συχνά δύσκολη και επίπονη, καθώς η τελειότητα δεν είναι παρά μια ψευδαίσθηση. Δυο πράγματα είναι σίγουρα. Πρώτον, η αυτοδιαχείριση και η αυτοοργάνωση στην πρακτική τους εφαρμογή προχωρούν με κόπο και ίσως και παλινδρομήσεις, χωρίς καμιά άλλη εγγύηση εκτός από τη διάθεση για την προώθησή τους. Δεύτερον, τα προβλήματα που θέτουν είναι σε τεράστιο βαθμό προτιμότερα από αυτά που προκαλεί η συμμόρφωση στους κατεστημένους κανόνες και η εναπόθεση του ελέγχου της ζωής μας σε αρχηγούς, γραφειοκράτες, υπουργούς και αφεντικά κάθε είδους.

Εδώ τελικά βρίσκεται και η ουσία του ζητήματος. Η σύγχρονη κοινωνία –και όχι μόνο αυτή– αποξενώνει τα μέλη της από την ίδια τους τη ζωή. Το σύνολο των εκφάνσεων της ανθρώπινης δραστηριότητας είναι αντικείμενο ρύθμισης και καθορισμού όχι βέβαια από όσους εμπλέκονται σε αυτές αλλά από ιεραρχικά δομημένους μηχανισμούς. Αν οι άνθρωποι, τα ζωντανά υποκείμενα, διατηρούν κάποιο ρόλο, αυτός δεν είναι άλλος από εκείνον του εκτελεστικού οργάνου, του διεκπεραιωτή εντολών, υποδείξεων και κατευθύνσεων άνωθεν επιβεβλημένων. Το μοντέλο αυτό τείνει να γίνει καθολικό. Εργασία, παιδεία, κατανάλωση, ψυχαγωγία, πολιτική, κράτος, κόμμα, συνδικάτο, όλα ενσαρκώνουν τη θεμελιακή διαίρεση της κοι-

ωνίας μεταξύ αυτών που αποφασίζουν και αυτών που εκτελούν. Αναπόφευκτη συνέπεια, η ιδιώτευση και η εξατομίκευση καλλιεργεί την αίσθηση της ανευθυνότητας και διαμορφώνει την αντίληψη ότι τα κοινωνικά ζητήματα διαφεύγουν από το πεδίο δράσης του ανθρώπου και ότι η συλλογική δράση δεν μπορεί να καθορίσει την πορεία των πραγμάτων στην κλίμακα της κοινωνίας.

Απέναντι στην πραγματικότητα αυτή η αυτοδιαχείριση και η αυτοοργάνωση δεν επιλύουν τα προβλήματα των ανθρώπων χωρίς αυτούς, αλλά αναδεικνύουν τη δυνατότητα που έχουν να επιλύουν οι ίδιοι τα προβλήματα που έχουν και να διαχειρίζονται οι ίδιοι τις υποθέσεις τους. Καθιστούν δυνατή τη συλλογική διαχείριση των κοινωνικών δραστηριοτήτων από όλους όσοι εμπλέκονται σε αυτές. Καθιστούν δυνατή την ανάπτυξη της αυτόνομης δράσης και δημιουργικότητας των ανθρώπων και τη διάχυσή της σε όλες τις όψεις της κοινωνικής ζωής. Καθιστούν τέλος δυνατή την αναγωγή κάθε κοινωνικής δραστηριότητας σε πεδίο που πραγματώνεται η συλλογικότητα, η αλληλεγγύη, η ατομική και συλλογική αυτονομία.

Παρέχουν δυνατότητες και όχι εγγυήσεις. Γιατί μοναδική εγγύηση παραμένουν οι άνθρωποι και το πάθος τους να ελέγχουν οι ίδιοι τις ζωές τους και να κατοχυρώνουν οι ίδιοι την ελευθερία και τον αυτοκαθορισμό τους.

Αυτοδιαχειριζόμενο Στέκι Αγίας Παρασκευής

ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΥΤΟΟΡΓΑΝΩΣΗ

Το Αυτόνομο Στέκι είναι ένα αυτοδιαχειριζόμενο εγχείρημα που μετρά τέσσερα και κάτι χρόνια ζωής. Η όλη προσπάθεια άρχισε να συγκροτείται γύρω από την ιδέα για τη δημιουργία κατ' αρχήν ενός δημόσιου χώρου του αντικαπιταλιστικού κινήματος, που θα συνέβαλλε στην επικοινωνία, τη συνάρθρωση και τη διάχυση των διαφορετικών αντιλήψεων, πρακτικών και θεωρητικών αναζητήσεων που υπάρχουν μέσα στο κίνημα, μέσα από τη λογική «για να κατανοήσεις πρέπει να γνωρίσεις».

Η πολυτασικότητα και η συνύπαρξη διαφορετικών αντιλήψεων και πρακτικών που καταφέρνουν να συνθέτουν την κοινή τους δράση στο ανώτερο κάθε φορά κατακτημένο επίπεδο, με σεβασμό στις διαφορές και τις διαφωνίες, είναι ένα από τα κύρια χαρακτηριστικά του Αυτόνομου Στεκιού. Μαζί με την αντιεραρχική μορφή λειτουργίας –που προσπαθεί να βαθαίνει, αναιρώντας κάθε φορά στην πράξη όχι μόνο την τυπική αλλά και την άτυπη ιεραρχία–, την αντιεμπορευματική πρακτική –που προσπαθεί να αποδεσμεύσει τις ανθρώπινες δραστηριότητες από την υπαγωγή τους στο κέρδος και την καπιταλιστική παραγωγή– και κάποια άλλα κομβικά χαρακτηριστικά (αυτονομία από κράτος και κόμματα, αυτοδιαχείριση στον τρόπο λειτουργίας, κατάργηση, στο βαθμό που είναι εφικτό, του σχήματος πλειοψηφίας-μειοψηφίας) συνθέτουν τη φυσιογνωμία του Αυτόνομου Στεκιού.

Η δημιουργία ενός αυτοδιαχειριζόμενου χώρου δεν αποτελεί για μας τη δημιουργία ενός καταφυγίου, όπου θα καταφεύγουμε για να στεγάσουμε, μακριά από την κοινωνία και με κλειστή την πόρτα, τις απόψεις και τις αναζητήσεις μας. Αλλά τη δημιουργία ενός ορμητηρίου, ενός σημείου εκκίνησης, απ' όπου θα ξεδιπλώσουμε

τη δράση μας προς την κοινωνία, αναδεικνύοντας τα πολιτικά και κοινωνικά μέτωπα αντιπαράθεσης με το κεφάλαιο και το κράτος, συμβάλλοντας ουσιαστικά στους κοινούς αγώνες.

Άλλωστε εμείς αντιλαμβανόμαστε την αυτοοργάνωση σε τρία τουλάχιστον επίπεδα:

- ▶ τις αυτοοργανωμένες συλλογικότητες
- ▶ τους αυτοοργανωμένους κοινωνικούς αγώνες
- ▶ την αυτοοργάνωση ως βασικό στοιχείο ενός συνολικού κοινωνικού προτάγματος ανταγωνιστικού και αντιπαραθετικού στον καπιταλισμό.

Οι αυτοοργανωμένες συλλογικότητες αποτελούν ένα διαφορετικό μοντέλο οργάνωσης της πολιτικής παρέμβασης και δράσης – είτε πρόκειται για καθαρά πολιτικές ομάδες (συγκροτημένες γύρω από ένα κοινό πολιτικό-θεωρητικό-ιδεολογικό πλαίσιο) είτε για συλλογικά εγχειρήματα παρέμβασης σε συγκεκριμένους κοινωνικούς χώρους (εργασιακοί χώροι, γειτονιές, σχολεία, σχολές κ.λπ.) είτε για θεματικές ομάδες. Το ενοποιητικό τους στοιχείο είναι ότι λειτουργούν με μια οριζόντια αντιεραρχική δομή, σε αντίθεση με τα όποια τυπικά ή άτυπα συγκεντρωτικά μοντέλα οργάνωσης που υιοθετήθηκαν από ένα μεγάλο κομμάτι του επαναστατικού κινήματος, ήδη από την εμφάνισή του.

Η συγκρότηση αυτή όχι μόνο δεν αποδέχεται ιεραρχίες και αρχηγούς, αλλά ταυτόχρονα προσπαθεί να διαχέει και να ενεργοποιεί τις ιδιαίτερες ικανότητες του καθενός, μέσα από μια συλλογική σύνθεση, μέσα από την κατάκτηση κοινού τόπου (θεωρητικού και πρακτικού) στη συναπόφαση και τη συνυπευθυνότητα. Οι ικανότητες, οι αποφάσεις, τα εγχειρήματα, οι ευθύνες, οι υποχρεώσεις αλλά και η χαρά, η δημιουργικότητα, η εφευρετικότητα προσπαθούμε όλο και πιο πολύ να αποτελούν κοινό κτήμα.

Οι αυτοοργανωμένες συλλογικότητες δεν είναι απλά ένας διαφορετικός τρόπος να κάνεις πολιτική. Παρ' όλη την αποσπασματικότητα, την ασυνέχεια και τη μερικότητά τους, αποτελούν και ένα μακρύ πολιτικό πείραμα που εμπλουτίζει με εμπειρίες, γνώση, επεξεργασίες και πρακτικές το αντικαπιταλιστικό κίνημα.

Οι αυτοοργανωμένοι κοινωνικοί αγώνες έχουν μια μακρά παρουσία στον κοινωνικό ανταγωνισμό. Παρά τις προσπάθειες του κεφαλαίου, του κράτους, των γραφειοκρατικών και κομματικών μηχανισμών να υποτάξουν τα κοινωνικά κινήματα στο μακρύ έλεγχο τους, να τα ενσωματώσουν και να τα αποστεώσουν από τον ουσιαστικό συμμετοχικό χαρακτήρα τους, η αυτοοργάνωση ως μορφή συγκρότησης των κοινωνικών αντιστάσεων συνεχώς επανεμφανίζεται.

Η αυτοοργάνωση δεν είναι λοιπόν ένα δικό μας εγκεφαλικό κατασκεύασμα που απορρέει από κάποιο θεωρητικό-ιδεολογικό σχήμα, αλλά μια ζωντανή κοινωνική πρακτική. Κάθε τόσο τμήματα της κοινωνίας διεκδικούν τη δυνατότητα να αυτοοργανώνουν τους αγώνες, τις διεκδικήσεις, τις πρακτικές τους, αλλά και κομμάτια της καθημερινότητάς τους. Από τους τοπικούς αγώνες σε κάποια γειτονιά της Αθήνας ως τη γενικευμένη εξέγερση στην Αργεντινή, η αυτοοργάνωση επανεμφανίζεται διαρκώς ως μια δυνατότητα κοινωνικής πρακτικής.

Παρ' όλο που οι αυτοοργανωμένοι κοινωνικοί αγώνες έχουν αποσπασματικό, μερικό, πολλές φορές και απλά διεκδικητικό ή συντεχνιακό χαρακτήρα, χωρίς να αναπτύσσουν ή να καταλήγουν σε έναν συνολικό ανατρεπτικό λόγο, η συμβολή και η σημασία τους είναι κομβική. Αποδεικνύουν ότι η αυτοοργάνωση δεν είναι ένα εσωτερικό μοντέλο του αντικαπιταλιστικού κινήματος αλλά μια κοινωνική πρακτική. Εγγράφουν στη συλλογική μνήμη τη δυνατότητα και την εμπειρία ότι μπορείς να αγωνίζεσαι, να δημιουργείς, να οργανώνεις την κοινωνική δραστηριότητα, χωρίς ανάγκη ύπαρξης κράτους, στρατών, αστυνομίας, μηχανισμών διαχωρισμένων από την κοινωνία.

Επιπλέον, αυτή η κατακτημένη οικειότητα τμημάτων της κοινωνίας με την αυτοοργάνωση επιτρέπει και στις αυτοοργανωμένες συλλογικότητες να σπάνε τα τείχη της απομόνωσης και της περιθωριοποίησης που προσπαθούν να χτίσουν γύρω τους οι μηχανισμοί εκμετάλλευσης και κυριαρχίας. Διαμορφώνει τη δυνατότητα επικοινωνίας τους με την κοινωνία πάνω σε ένα πραγματικό υλικό έδαφος, που ξεπερνά την επικοινωνία της προπαγάνδας, των «καθαρών ιδεών», των σχηματοποιημένων αντιλήψεων.

Τέλος, η αυτοοργάνωση αποτελεί για μας βασικό στοιχείο ενός συνολικότερου κοινωνικού προτάγματος, ανταγωνιστικού και αντιπαραθετικού στον καπιταλισμό. Χωρίς να έχουμε στο μυαλό μας ένα συγκεκριμένο μοντέλο της άλλης κοινωνίας, ένα από τα πριν προκαθορισμένο σχέδιο ανατροπής ή μαγικές συνταγές για το πώς θα είναι η «μετά την επανάσταση» ζωή, αλλά αντίθετα ανιχνεύοντας όλα τα ζητήματα μέσα από τη σημερινή πολιτική και κοινωνική πρακτική και εμπειρία, καταλήγουμε στο παραπάνω συμπέρασμα.

Έχοντας απορρίψει την αντίληψη ότι η επανάσταση είναι ταυτισμένη με την «επίθεση στα χειμερινά ανάκτορα» που εν μια νυκτί θα φέρει τα πάνω κάτω, νομίζουμε ότι η επανάσταση είναι μια διαρκής διαδικασία ανατροπής των υφιστάμενων κοινωνικών σχέσεων, μέσα από την όξυνση της κοινωνικής αντιπαράθεσης. Μια διαδικασία που δεν μπορεί να έχει γραμμικό εξελικτικό χαρακτήρα, αλλά είναι γεμάτη ποιοτικά άλματα, ασυνέχειες, πισωγυρίσματα, νίκες και ήττες. Μια διαδικασία όμως που αφήνει το απελευ-

θερωτικό της στίγμα στις αντιλήψεις και τις πρακτικές της κοινωνίας, συνολικοποιώντας την αμφισβήτηση του καπιταλισμού, εγγράφοντας όλο και πιο έντονα τη δυνατότητα της κοινωνικής ανατροπής. Ένα τέτοιο αντικαπιταλιστικό πρόταγμα εμπεριέχει την αυτοοργάνωση ως ουσιαστικό στοιχείο πραγμάτωσης της αντιπαράθεσης με τον καπιταλισμό.

Η εμπλοκή μας με την αυτοοργάνωση και στα τρία επίπεδα που ορίσαμε αποτελεί πάντα για μας ζητούμενο και κριτήριο της πολιτικής μας πρακτικής, όπου κάθε επίπεδο επαναπροωθεί, εμπλουτίζει και συνεισφέρει στα υπόλοιπα.

Αυτόνομο Στέκι

ΠΕΡΙ ΑΥΤΟΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ «ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ»

«Ζούμε σε έναν κόσμο που μας αποκλείει από τους εαυτούς μας», είπε κάποτε ο Βανεγκέμ. Αυτό οφείλεται στις εξουσιαστικές σχέσεις πάνω στις οποίες είναι δομημένο το σύνολο της κοινωνικής ζωής. Δηλαδή πάνω σε σχέσεις που εκφράζουν αυτό που με μια λέξη αποκαλούμε «μεσολάβηση» (κράτος, χρήμα, εμπόρευμα), και οι οποίες νομοτελειακά οδηγούν σε αυτό που βιώνουμε σαν «αλλοτρίωση», δηλαδή την αποξένωση από κάθε δραστηριότητά μας και συνακόλουθα την αντικειμενοποίηση του ίδιου μας του εαυτού. Ακριβώς λόγω αυτών των σχέσεων και της λογικής που αυτές εμπεριέχουν, έχουμε φτάσει σήμερα να εννοούμε με την λέξη «πολιτική» την αποχή από τα κοινά και την εναπόθεσή τους σε κάποιους ειδικούς επαγγελματίες, αντί για πραγματική συμμετοχή στα κοινά, με αποτέλεσμα να μην κατανοούμε και να μην καθορίζουμε στο ελάχιστο το περιβάλλον στο οποίο επιβιώνουμε.

Η πολιτική δεν είναι θέαμα για να την κοιτάζεις, γιατί τότε γίνεσαι θεατής της ίδιας σου της ζωής. Πολιτική για εμάς σημαίνει πραγματική συμμετοχή στα κοινά, με σκοπό την κατάργηση όλων των μεσολαβήσεων (κράτος, χρήμα, εμπόρευμα) και κατά συνέπεια κατάργηση της εξουσίας, της μισθωτής εργασίας, του κεφαλαίου, και κάθε μορφής κυριαρχίας. Δεν μπορεί να υπάρξει απελευθέρωση από το σύστημα αυτό παρά μόνο με την καταστροφή του, και για να γίνει κάτι τέτοιο χρειάζεται πολιτική δράση, τόσο συγκεντρωμένη ενάντια σε θεσμούς, όσο και γενικευμένη ενάντια στην διασπορά της εξουσίας στους κόλπους της κοινωνίας. Πολιτική δράση δεν σημαίνει διαχωρισμένη δραστηριότητα με σκοπό ξένο προς την ίδια την ζωή, τα συναισθήματα και τις ανάγκες του καθένα. Αυτός ο ψευδής διαχωρισμός ανάμεσα στην καθημερινή ζωή και την πολιτική δράση υπάρχει για να συντηρεί την αδράνεια, να δικαιολογήσει τον φόβο, και στην ουσία συντηρεί τις εξουσιαστικές σχέσεις. Αν έχουμε φτάσει εδώ που είμαστε, φτάσαμε ακριβώς επειδή η πολιτική λειτουργεί σαν διαχωρισμένη κοινωνική δραστηριότητα, και έχει γίνει ιδιοκτησία κάποιων «ειδικών». Τοποθετημένοι λοιπόν αντιθετικά προς αυτή την κατάσταση, προσπαθούμε να βρούμε τον δρόμο προς την «οικειοποίηση» της ύπαρξής μας για λογαριασμό μας, με σταθερό ορίζοντα την ολική ατομική και κοινωνική απελευθέρωση από τα δεσμά κάθε εξουσίας, πολιτικής και οικονομικής.

Πρέπει λοιπόν να κάνουμε συγκεκριμένο το περιεχόμενο της αντίστασής μας απέναντι σε αυτό το σύστημα που εισβάλλει και κυριεύει κάθε στιγμή της ανθρώπινης ύπαρξης, να μπορέσουμε να καθορίσουμε και τα μέσα τα οποία θα χρησιμοποιήσουμε για να διανύσουμε αυτόν τον δύσκολο δρόμο. Αυτό που θέλουμε είναι η θετική κατάργηση της εξουσίας, και αυτό είναι ένα πράγμα πολύ διαφορετικό από την στείρα άρνησή της. Το πρόβλημα της κατάργησης της εξουσίας δεν είναι απλά πρόβλημα καταστροφής, αλλά και πρόβλημα δημιουργίας. Θέλουμε να καταργήσουμε κάθε είδους διαχωρισμούς, πραγματικούς μεν, αλλά τεχνητά δημιουργημένους δε, όπως ανάμεσα σε τέχνη και ζωή, σε επανάσταση και καθημερινή ζωή, σε πολιτικό και προσωπικό, σε παραγωγή και κατανάλωση κ.ά., και να δημιουργήσουμε σχέσεις αληθινής αλληλεγγύης, ισότητας, δηλαδή να ανασυνθέσουμε την κοινωνική ζωή σε όλα τα επίπεδα.

Για να γίνει αυτό, δεν αρκεί ο αποκλεισμός μας από έναν κόσμο που μας αποκλείει. Το μοναστικό πνεύμα δεν κάνει παρέα με την επανάσταση, γιατί αφήνει άθικτες τις συγκεκριμένες κοινωνικές δομές και τα κατεστημένα συμφέροντα. Αν κινότητα σημαίνει να αποκαταστήσουμε την χαμένη κοινωνικότητά μας, τότε ο ατομικισμός, η απάθεια, η αδιαφορία που εμπεριέχει αυτό το μοναστικό πνεύμα πρέπει να εκλείψει από τις λογικές μας γιατί ανήκει στον κόσμο στον οποίο ήδη ζούμε. Θέλουμε η καθημερινότητά μας να είναι (στα μέτρα του δυνατού) ανατρεπτική, και η ανατρεπτικότητά μας να είναι καθημερινή. Έτσι, η αντίσταση στο σύστημα πάει πάντα μαζί με το σχέδιο επανοικειοποίησης του κλεμμένου και περιχαρακωμένου χώρου και χρόνου. Έχοντας αντιληφθεί πού οφείλεται αυτό το χάος στο οποίο ζούμε, έχοντας εντοπίσει τον ιό που προκαλεί την αρρώστια, προσπαθούμε να φτιάξουμε το αντίδοτο που θα τον εξολοθρεύσει. Προσοχή όμως μην, αντί για αντίδοτο, φτιάξουμε αντιβιοτικό, γιατί σιγά σιγά μπορεί να μεταλλάξει τον ιό και να τον κάνει δυνατότερο...

Επειδή η σχέση ανάμεσα σε σκοπούς και μέσα είναι αμφίδρομη και αδιαχώριστη, από όλες τις μορφές οργάνωσης που έχουν υπάρξει και υπάρχουν στην κοινωνία, επιλέγουμε την αυτοοργάνωση ως τη μόνη μορφή κοινωνικής οργάνωσης η οποία σπάει στην πράξη την λογική της εξουσίας που δεν είναι άλλη από την λογική της εκπροσώπησης, και αυτό είναι ίσως το μόνο ανατρεπτικό που έχει η αυτοοργάνωση εκ φύσεως. Μπορεί βέβαια σαν τρόπος οργάνωσης να κινείται προς την άρνηση της παθητικότητας, αλλά αυτό από μόνο του μπορεί να σημαίνει δύο πράγματα: ή ότι παίρνεις την ζωή σου στα χέρια σου, ή ότι παίρνεις την αλλοτρίωσή σου στα χέρια σου.

Αυτοοργάνωση και αυτοδιαχειριζόμενα αντιεξουσιαστικά στέκια

Καταθέτοντας κάποιες σκέψεις πάνω στο θέμα της αυτοοργάνωσης, θα αναφερθούμε εδώ και στην καθημερινή μας εμπειρία σ' ένα αυτοοργανωμένο εγχείρημα, και στα συμπεράσματα που προκύπτουν.

Η κατάληψη Villa Amalias υπάρχει εδώ και 13 χρόνια στο νεοκλασικό κτίριο των οδών Αχαρνών 80 και Χέυδεν. Ενα παλιό σχολείο, άχρηστο και εγκαταλειμμένο από το κράτος για χρόνια, έγινε σιγά σιγά ένας χώρος πολιτιστικής και κοινωνικής αναφοράς για αρκετούς ανθρώπους.

Η Villa Amalias είναι μια κατάληψη στέγης και παράλληλα ένας ανοιχτός χώρος

συνεύρεσης και αυτοοργανωμένης έκφρασης. Το γεγονός ότι οι καταληψίες δεν χρησιμοποίησαν το κτίριο απλά και μόνο για να καλύψουν τις στεγαστικές και προσωπικές τους ανάγκες, αλλά προχώρησαν και στην δημιουργία ενός κοινωνικού χώρου, φανερώνει μια διάθεση επέκτασης της αυτοοργανωμένης δράσης σε συνολικότερο φάσμα της κοινωνικής δραστηριότητας. Έτσι, η κατάληψη λειτούργησε σε δύο επίπεδα.

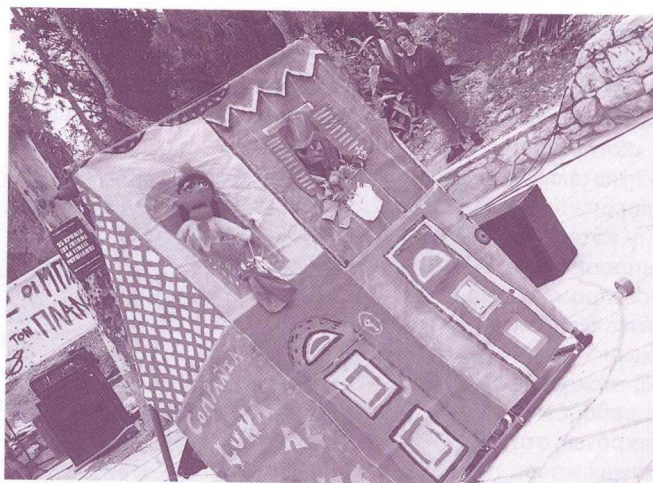
Από την μια πλευρά, η κατάληψη στέγης αποτέλεσε μια προσπάθεια εφαρμογής ενός ονείρου που ονομάζεται αυτοοργανωμένη ζωή και ισότιμη συμβίωση, χωρίς εγωισμούς, ανταγωνισμούς, αρχηγούς και ακολουθητές, σε καθημερινή βάση, προτείνοντας συγχρόνως στη κοινωνία, με το πρόταγμα «πάρε την ζωή στα χέρια σου», μια δραστητική λύση στο στεγαστικό πρόβλημα και την εμπορευματοποίηση των βασικών αναγκών του ανθρώπου, όπως είναι η στέγη και η έκφραση. Εδώ η αυτοοργάνωση παρουσιάζεται ως πρόταση τρόπου ζωής και αντιμετώπισης των υπαρκτών καθημερινών προβλημάτων.

Από την άλλη πλευρά, με τη διαμόρφωση ανοικτού χώρου (με καφενείο-χώρο συζητήσεων, δανειστική βιβλιοθήκη, αίθουσα συναυλιών-προβολών-θεατρικών), η κατάληψη αποτέλεσε ένα χώρο επικοινωνίας όπου οι άνθρωποι μπορούν να δρουν και να εκφράζονται ανιδιοτελώς, και επιχειρούν να ορίζουν τον ελεύθερό τους χρόνο, να δημιουργούν ελεύθερους χώρους όπου η αυτοοργάνωση, πέρα από πρόταγμα, γίνεται μέσο οριζόντιας επικοινωνίας, δράσης και αντίστασης. Χωρίς ειδικούς και μεσάζοντες, συζητιούνται ιδέες, κείμενα, αφίσες, οργανώνονται «πολιτιστικές» εκδηλώσεις με αντιεμπορευματική λογική. Φανταστείτε πώς μπορεί να λειτουργεί σήμερα ένα καφενείο χωρίς υποχρεωτική κατανάλωση, όπου ο καθένας είναι καφετζής του εαυτού του, ή ένας θεατρικός χώρος όπου όλοι είναι σκηνοθέτες και ηθοποιοί. Σ' αυτή τη βάση κινήθηκε και η προσπάθεια δημιουργίας ενός ελεύθερου πεδίου έκφρασης, μιας αυτοοργανωμένης μουσικής σκηνής, χωρίς ειδικούς μουσικούς, σπόνσορες, μάνατζερ, μπράβους, καταναλωτές της βιομηχανίας του θεάματος που έχει πάντα σκοπό την εκμετάλλευση της ανθρώπινης έκφρασης και την διαιώνιση της εξουσίας του χρήματος.

Η Villa Amalias επιδιώκει να λειτουργεί περισσότερο ως κοινωνικός χώρος, χωρίς μανιφέστα, ιερές και απαραβίαστες αρχές, το οποίο το διαμορφώνουν κάθε φορά οι άνθρωποι που δρουν και εκφράζονται μέσα σ' αυτόν, παρά ως μια κλειστή ομάδα με συνολικές και απόλυτες συμφωνίες (με την έννοια της κομματικής πειθαρχίας όπου κάθε πρωτοβουλία και ατομικότητα καταστέλλεται στο όνομα μιας

Όρα ξεκούρασης για την βραδινή βάρδια

πλαστής συλλογικότητας). Αυτό βέβαια δεν σημαίνει ότι δεν υπάρχουν κοινές συμφωνίες που οι ίδιοι θεσπίσαμε για να δώσουμε περιεχόμενο στην συμμετοχή μας σε αυτό το εγχείρημα. Η σύνθεση της διαφορετικότητας και της αυτονομίας του καθένα επιδιώκει να φέρνει τα επιθυμητά συλλογικά αποτελέσματα στις κοι-

νές πτυχές της καθημερινότητας. Με βάση τον σεβασμό αλλά και πολλά κοινά οράματα, η σύνθεση αυτή πειραματίζεται για την δημιουργία ενός πολιτισμού έξω και ενάντια στον κυρίαρχο, έναν πολιτισμό αντιθετικό και ανατρεπτικό, συλλογικό και συντροφικό, απαλλαγμένο από κάθε λογής εξουσίες και εμπορικές σχέσεις που επικρατούν στην καπιταλιστική κοινωνία. Ο χώρος αυτός, με τις διαφωνίες, τις αντιφάσεις και τις πρακτικές δυσκολίες, προσπαθεί να συμβάλει στην επιθυμία για αντίσταση απέναντι στην κυρίαρχη ιδεολογία του εμπορεύματος και της κατανάλωσης. Όλα αυτά βέβαια στα μέτρα του δυνατού, μιας και η τωρινή πραγματικότητα μάλλον ενθαρρύνει τα ακριβώς αντίθετα, όπως επίσης και οι αντιφάσεις του καθένα μας έχουν ακόμα αρκετό δρόμο. Παρ' όλα αυτά, ο χώρος αυτός θέλει να είναι ζωντανός, να αναγνωρίζει τα λάθη του, να προχωράει και να εξελίσσεται.

Για έναν αυτοδιαχειριζόμενο χώρο τέτοιου τύπου, και ειδικά σε μια εποχή που η λογική του «κάν' το μόνος σου» φοριέται από τους έμπορους ξυλείας μέχρι τους «αγανακτισμένους πολίτες» απέναντι σε μετανάστες, απεργούς, «εξεγερμένους», κ.τ.λ., η αυτοοργάνωση δεν μπορεί να παραμένει αυτοσκοπός, ένα στατικό καθεστώς χωρίς περιεχόμενο, κοινωνικό και πολιτικό προβληματισμό, γιατί σε αυτή την περίπτωση κινδυνεύει να αφομοιωθεί από το καπιταλιστικό σύστημα και εμείς να γίνουμε οργανωτές ενός κατεστημένου «μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα». Αντιθέτως, η αυτοοργάνωση πρέπει να συνοδεύεται από μια συνολικότερη κοινωνική πρόταση και δράση που δεν διαχωρίζει το πολιτικό από το προσωπικό, το πολιτιστικό από το πολιτικό, το πολιτιστικό από το οικονομικό, και πάει λέγοντας. Τέτοιου είδους διαχωρισμοί ανήκουν στο υπάρχον σύστημα όταν, για παράδειγμα, μιλάει για πολιτισμό και εννοεί αγάλματα και αποστειρωμένα μουσεία, λες και πολιτισμός δεν είναι οι ανθρώπινες σχέσεις, ο τρόπος που συμπεριφέρεσαι, που ερωτεύεσαι, που εκφράζεσαι, που εργάζεσαι, ο τρόπος ζωής γενικότερα. Δεν μπορεί να υπάρξει ελεύθερη κοινωνία χωρίς να είναι αυτοοργανωμένη σε όλα τα επίπεδα, και αντίστροφα δεν αρκεί η αυτοοργάνωση για να δημιουργηθεί μια καινούργια κοινωνία. Και καινούργιο σημαίνει ξεπέρασμα και όχι μασκάρωμα του παλιού...

Επιδιώκουμε αυτό το εγχείρημα να είναι μέρος μιας συνολικότερης δραστηριοποι-

ησης, όπως και αυτή η δραστηριοποίηση είναι μέρος της επιθυμίας και του ονείρου για την αυτοοργάνωση και την απελευθέρωση του ανθρώπου.

Η ΑΥΤΟΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΜΕΣΟ, Η ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ Ο ΣΚΟΠΟΣ

Κατάληψη Villa Amalias

Αχαρνών 80 και Χέυδεν

ΓΙΑ ΤΟ ΕΔΩ ΚΑΙ ΤΩΡΑ

Η συζήτηση για την αυτοοργάνωση ξεκινά πάντα έχοντας να αντιμετωπίσει ένα βασικό περιορισμό: δεν εξαντλείται, δεν μπορεί να εξαντληθεί σε μια σειρά θεωρητικών ή ακόμα χειρότερα ιδεολογικών αναφορών, όχι τουλάχιστον χωρίς να μετατραπεί σε κενολογία ή ουτοπική αναζήτηση.

Κάθε φορά που μιλάμε για αυτοοργάνωση είμαστε υποχρεωμένοι και να την αναζητούμε, μέσα στην κοινωνία, την πολιτική ή την ιστορία, και να την προτάσσουμε σαν μια εγγενή στην ανθρώπινη και κοινωνική φύση πρακτική που λύνει αληθινά πρακτικά προβλήματα, χαρακτηρίζεται από την αμεσότητα, την αναδόμηση του συλλογικού, την αυτονομία. Και εδώ αρχίζει το πρόβλημα.

Πρέπει να γίνουν μια σειρά διαχωρισμών. Η ελευθεριακή σκέψη μέσα από την ιστορική παράδοση όλων εκείνων των πολιτικών κινημάτων που περισσότερο ή λιγότερο την ενσωμάτωσαν, καθορίζει την ιδιαιτερότητά της μέσα από την αμεσότητα των όποιων προταγμάτων της. Το χιλιοκλεμμένο σύνθημα «εδώ και τώρα» έγινε το σημείο σύγκρουσης της ελευθεριακής με όλα τα άλλα μοντέλα επαναστατικής σκέψης. Η άρνηση των προκαθορισμένων «σταδίων», η άρνηση της τελεολογίας, η άρνηση μιας ορθολογικής - αιτιοκρατικής βεβαιότητας που οδηγεί από την πολιτική κατανόηση, μέσα από μια σειρά πεφωτισμένες τρίπλες, στον παράδεισο της ελευθερίας υποχρέωσε αυτή τη σκέψη να ανταποκριθεί σε μια ατελείωτη σειρά crash test είτε επρόκειτο για τις επιλογές των μέσων του επαναστατικού αγώνα είτε (ταυτόχρονα) για την οικοδόμηση μιας νέας κοινωνίας. Μια απλή ανάγνωση της ιστορίας θα αποδείξει πως αυτά τα καθήκοντα επέδρασαν καθοριστικά και στις νίκες και στις ήττες των αντίστοιχων κινημάτων.

Οι ήττες φανερά «πλειοψηφούν». Προφανώς αν δεν συνέβαινε αυτό θα ζούσαμε ήδη σε έναν καλύτερο κόσμο. Αφού όμως ο αγώνας συνεχίζεται, είμαστε και σήμερα όπως και πριν 100 χρόνια το ίδιο υποχρεωμένοι να βρούμε τις απαντήσεις και τη στρατηγική του «εδώ και τώρα».

Η αυτοοργάνωση, η δυνατότητα δηλαδή ανεξάρτητων ανθρώπων να σχηματίζουν με τους δικούς τους όρους τις δομές εκείνες που εξυπηρετούν τον εκάστοτε στόχο τους, άμεσα και αδιαμεσολάβητα, είναι μια πρακτική που δεν περίμενε κανένα ρεύμα σκέψης για να εμφανιστεί. Είναι ο βασικός όρος της κοινωνικότητας. Και εκεί σταματά. Η νοηματοδότηση, η ένταξη αυτής της πρακτικής στα πλαίσια πολιτικών προταγμάτων, αυτό είναι το έργο των κινημάτων...

Στις μέρες που ζούμε βέβαια, σε μέρες δηλαδή που ο μέσος πολίτης θεωρεί λογικό να παρακολουθεί στην τηλεόραση τις πλημμύρες και τα άλλα εγκλήματα του κράτους και των εργολάβων του, είναι στα όρια του «επαναστατικού» να μαζευτούν πέντε γειτόνοι και να καθαρίσουν τα φρεάτια μπροστά από τις πόρτες τους αντί να περιμένουν το κράτος, το δήμο ή τον εργολάβο να εισακούσει τις κραυγές κάποιου μεγαλοδημοσιογράφου και να στείλει πέντε κακοπληρωμένους μετανάστες με μια σκούπα. Τι μπορεί να πει κάτι τέτοιο στην προοπτική μιας συνολικής ανατροπής;

Ας το δούμε αντίστροφα: είναι ίδιον του εξουσιαστικού-καθεστωτικού λόγου και πρακτικής η προώθηση της διαμεσολάβησης και της ετερονομίας. Μόλις μπουν στην άκρη όλες οι εξουσιαστικές μεταφυσικές, οι παρασιτικοί μηχανισμοί και κλίκες που διοικούν σε κάθε πόστο δύναμης, αλλά και όλο το πλέγμα εξουσιαστικών σχέσεων που συντηρεί την γνωστή καθημερινότητα, θα δικαιολογήσει τον εαυτό του με μία άρνηση. Θα αρνηθεί, σε μικρή ή μεγάλη κλίμακα, τη δυνατότητα των ανθρώπων είτε να αυτοοργανωθούν είτε, σαν τελευταίο χαράκωμα, τη δυνατότητα αυτοοργανωμένων δομών να διαχειριστούν αληθινά προβλήματα με αποτελεσματικότητα. Αυτό είναι, μακροϊστορικά, το βασικό πολιτικό εργαλείο προπαγάνδας του κράτους και είτε με το καρότο είτε με το μαστίγιο, τα πάντα γίνονται με σκοπό να επιβεβαιωθεί το αναγκαίο κακό των διαμεσολαβητικών μηχανισμών, το αναγκαίο κακό της θεσμισμένης επιβολής και ιεραρχίας σε κάθε σημείο της καθημερινότητας.

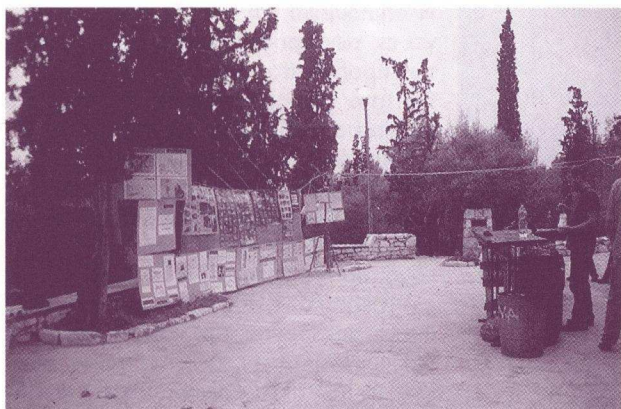
Δηλαδή κάθε αυτοοργανωμένη δομή έχει απελευθερωτικό χαρακτήρα;

Προφανώς όχι. Έχουν υπάρξει απόπειρες από τις ίδιες τις κυβερνήσεις είτε μέσα στην ιδεολογική παράνοια των μελών τους είτε σαν σχεδιασμένες απόπειρες αφομοίωσης και ευνουχισμού, να ενσωματώσουν αυτοοργανωμένες κοινωνικές δομές μέσα στην καθεστωτική τους τάξη. Έχουν αποτύχει χωρίς εξαίρεση.

Από την άλλη το γεγονός της αυτοοργάνωσης, όσο κι αν απειλεί το κρατικό κύρος, δεν σημαίνει από μόνο του ούτε ότι διαμορφώνεται μια συνολική άποψη αυτοκαθορισμού της κοινωνίας, ούτε ότι δεν γίνεται αποδεκτή η εσωτερική ιεραρχία, μπορεί κάλλιστα και να εξυπηρετεί αντικοινωνικές και εξουσιαστικές πολιτικές.

Για την ελευθεριακή όμως σκέψη, σε κάθε επίπεδο είτε καταστροφής είτε δημιουργίας, η αυτοοργάνωση είναι εκ των ων ουκ άνευ. Ακόμα και η πιο «αυστηρά πολιτική» συγκρότηση δεν μπορεί να μην βασίζεται στην αυτοοργάνωση των μελών της. Δεν μπορεί να μην εμπεριέχει την συνυπευθυνότητα στην κοινότητα του στόχου. Δεν μπορεί για παράδειγμα να έχει οπαδούς ή ακολουθητές...

Ένας παρεξηγημένος όρος, παρεξηγημένος μέσα από το στρεβλό και μερικό τρόπο ανάγνωσης της ιστορίας που η εξουσία προωθεί συνειδητά μέσα από το ίδιο το σχολείο είναι η «προπαγάνδα της δράσης». Το ότι χρησιμοποιήθηκε κατά κόρον στο ζήτημα της επαναστατικής βίας δεν μπορεί να αναιρέσει ότι εκφράζει με μοναδική ακριβολογία το κύριο στρατηγικό και τακτικό εργαλείο πάλης. Αν μιλάμε για την κοινωνική αυτονομία, αν θέλουμε να ζήσουμε σε έναν κόσμο που οι άνθρωποι δεν θα υπόκεινται σε καμιά εξουσία, ο καλύτερος τρόπος για να το μεταδώσουμε είναι να το πραγματοποιήσουμε και όχι μόνο να αναζητούμε λογικά επιχειρήματα... Η αυτοοργάνωση εξελίσσεται. Μπολιασμένη από ένα συνολικότερο πρόγραμμα, από μια αναπαράσταση του κόσμου που την κατοχυρώνει σαν ιστορική επιλογή ή κάθε αυτοοργάνωση αναβαθμίζεται αναζητώντας τη δική της καθιέρωση σαν πραγματικότητα, το μερίδιο δύναμης που κάθε φορά της αναλογεί, χάνει το συγκυρια-

κό της χαρακτήρα και γίνεται αυτοδιεύθυνση.

Κάποιοι ίσως μιλούν για «χώρους ελευθερίας», κάποιοι άλλοι για «αντιθεσμίσεις», το θέμα δεν είναι οι όροι. Είναι η επαναστατική πολιτική που όχι μέσα από μια συγκυριακή στροφή στα πλαίσια πολιτικώντισμών έχει ενσωματωμένη την αυτοδιεύ-

θυνση και στο παρελθόν και στο παρόν και στο μέλλον της.

Μα, θα πει κανείς, τι εμποδίζει αυτοδιευθυνόμενες πλέον δομές «να πάρουν τα βουνά», να μετατραπούν σε ουτοπίες, να διατηρήσουν εξουσιαστικές σχέσεις, ή να αφομοιωθούν σε ένα πάντα πρόθυμο (ανάλογα με τη δύναμη που διαθέτουν) κυβερνητικό κατεστημένο. Τίποτα δεν τις εμποδίζει. Και πράγματι έχουμε δει και καταλήψεις να μετατρέπονται σε φορολογούμενα αξιοθέατα, και αυτόνομες κοινότητες να εκφυλίζονται σε παρακμιακά στρατόπεδα αναχωρητών, ή να λαθροβιούν από κρατικές επιδοτήσεις, έχουμε δει κολλεκτίβες να αναπαράγουν εκμεταλλευτικές σχέσεις ή να μετατρέπονται σε ανώνυμες εταιρίες, έχουμε δει πολλά.

Όπως πέντε γείτονες μπορούν να αυτοοργανωθούν για να κυνηγήσουν Αλβανούς έτσι και μια αυτοδιευθυνόμενη δομή μπορεί να γίνει π.χ. πολιτικό δεκανίκι. Το ότι τέτοιες επιλογές οδηγούν σχεδόν νομοτελειακά στη διάλυση και την αυτοκαταστροφή των δομών αυτών είναι κάτι που έχει τη σημασία του. Ακόμα όμως μεγαλύτερη σημασία έχει η ύπαρξη ή όχι του ενοποιητικού παράγοντα μιας ελευθεριακής σκέψης, ενός ευρύτερου κοινωνικού προτάγματος. Αυτό είναι που καθορίζει την προπαγάνδα της δράσης.

Έτσι λοιπόν, το να προωθηθεί η αυτοοργάνωση και η αυτοδιεύθυνση, το «εδώ και τώρα» σε κάθε επίπεδο της κοινωνίας και για κάθε πιθανό και απίθανο ζήτημα είναι μια απόλυτα αναγκαία αλλά όχι ικανή συνθήκη για τη νίκη στον κοινωνικό πόλεμο. Όσοι εμπνέονται από τα ελευθεριακά ιδανικά σχεδόν αυτόματα στέκονται αλληλέγγυοι κάθε φορά που η κοινωνία ή κομμάτια της, αυτοοργανώνεται για να πολεμήσει. Και πολύ καλά κάνουν. Αντίστοιχα θα πρέπει να μην αφήνονται στην άκρη όλες εκείνες οι απόπειρες της κοινωνίας να δομήσει, να δημιουργήσει...

Αντίστοιχα, οι ελευθεριακές απόπειρες δόμησης οφείλουν να επιβάλουν τον κοινωνικό τους χαρακτήρα, οφείλουν να πολεμήσουν με κάθε μέσο το στίγμα του πολιτικού αναχωρητισμού, την περικυκλωτική και την αποστασιοποίηση που πρώτο από όλα το «σύστημα» αντανάκλαστικά σχεδόν προσπαθεί να τους καταλογίσει, αγωνιζόμενο ώστε τέτοιες επιλογές να πάψουν να είναι κοινωνικά «νοητές» αλλά ακόμα κι αν συμβούν να μην μπορούν να ενσωματώσουν στοιχεία γενίκευσης και προοπτικής σε απελευθερωτική κατεύθυνση.

Η προπαγάνδα της δράσης, ο παραδειγματικός και βιωματικός λόγος δεν μπορούν να διαχωριστούν από την ανάλυση και την πολιτική.

Η δημιουργία και ύπαρξη στεκιών ανοίγει εκ των πραγμάτων τον κύκλο αυτών των προβληματισμών.

Θα ήταν μικρομεγαλισμός να πούμε ότι τα στέκια, στην ελληνική πραγματικότητα, αποτελούν μια υπολογίσιμη δύναμη προώθησης της αυτοοργάνωσης και της αυτοδιεύθυνσης στην ελληνική κοινωνία. Δεν μπορούμε να αγνοήσουμε ούτε τους όρους ανάπτυξης της ίδιας της ελληνικής κοινωνίας (όπου οι πρακτικές αυτές συνέδεσαν την ύπαρξή τους με την «υπανάπτυξη», τη φτώχεια, τις εθνικές ή πολιτικές συγκρούσεις για την κατάληψη της εξουσίας...) ούτε μπορούμε να αγνοήσουμε τους ιστορικούς όρους ανάπτυξης της ελευθεριακής σκέψης.

Όλα αυτά και πολλά άλλα πρέπει να μπουν στο τραπέζι. Η διαφορά είναι ότι υπάρχει τραπέζι έστω κι αν αυτό είναι μια μικρή λίστα αυτοδιευθυνόμενων χώρων που ψάχνονται με διαφορετικούς μεταξύ τους όρους...

Ούτε βέβαια θα μπορούσε κανείς να ισχυριστεί ότι μια τέτοια συζήτηση έρχεται να διεκδικήσει τη μοναδικότητα και «πρωτοκαθεδρία» στον ευρύτερο επαναστατικό προβληματισμό. Υπάρχουν κι άλλα πράγματα που πρέπει να αντιμετωπιστούν, κι άλλες πράξεις και άλλες συζητήσεις που πρέπει να γίνουν, είναι πιστεύουμε αυτονόητο. Αρνούμενοι όμως έτσι ή αλλιώς να μπούμε στην μεταφυσική ιδεολογικοποιημένων ταξινομήσεων, όσων αφορά τουλάχιστον τα βασικά στοιχεία που καθορίζουν την ελευθεριακή σκέψη, ανοίγουμε τώρα, ως κάποια από τα υπάρχοντα στέκια το ζήτημα της αυτοοργάνωσης και της πολιτικής μας δράσης σε αυτό...

Λέσχη Αρόδου

Η ζωή θαμμένη κάτω από την επιβίωση. Παραγωγή και κατανάλωση με μικρά διαλείμματα για διαφημίσεις. Η τάξη και η ασφάλεια με νόμους, αστυνομοκρατία, κάμερες, ρουφιάνους στήνει στον τοίχο την πολυμορφία, την συλλογικότητα και την ελευθερία.

ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 27/9

Συζήτηση
Slides
Προβολή ταινίας
Θεατρικό

στο Λόφο
του Στρέφη
από τις 6 μ.μ.

ΑΥΤΟΟΡΓΑΝΩΣΗ

Η ζωή χωρίς εξουσία.
Η προσπάθεια -όχι δίχως κόπο ή λάθη- για τη δημιουργία απελευθερωτικών εγχειρημάτων όπου η αλληλεγγύη, η αντίσταση, η συντροφικότητα και η σύνθεση της διαφορετικότητας θα είναι καθημερινή απόδειξη ότι μπορούμε να πάρουμε τη ζωή στα χέρια μας χωρίς αρχηγούς και μεσάζοντες.

ΣΑΒΒΑΤΟ 28/9

Συζήτηση
Κουκλοθέατρο
Συναυλία

ΑΥΤΟΔΙΑΧΕΙΡΙΖΟΜΕΝΟ ΣΤΕΚΙ ΑΓ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ - ΑΥΤΟΝΟΜΟ ΣΤΕΚΙ
ΚΑΤΑΛΗΨΗ Α. ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ 37 - ΚΑΤΑΛΗΨΗ VILLA AMALIAS-
ΛΕΣΧΗ «ΑΡΟΔΟΥ» (ΠΕΙΡΑΙΑΣ) - ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ «ΗΛΙΟΤΡΟΠΙΟ»

ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ

Η ζωή θαμμένη
κάτω από την επιβίωση.
Παραγωγή και κατανάλωση
με μικρά διαλείμματα για
διαφημίσεις. Η τάξη και η
ασφάλεια με νόμους,
αστυνομοκρατία, κάμερες,
ρουφιάνους στήνει στον τοίχο
την πολυμορφία,
την συλλογικότητα
και την ελευθερία.

ΑΥΤΟΟΡΓΑΝΩΣΗ

Η ζωή χωρίς εξουσία.
Η προσπάθεια -όχι δίχως κόπο
ή λάθη- για την δημιουργία
απελευθερωτικών εγχειρημάτων
όπου η αλληλεγγύη, η αντίσταση,
η συντροφικότητα και η σύνθεση
της διαφορετικότητας θα είναι
καθημερινή απόδειξη ότι μπο-
ρούμε να πάρουμε τη ζωή στα
χέρια μας χωρίς
αρχηγούς και μεσάζοντες.

ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ

Η ζωή θαμμένη κάτω από την επιβίωση.
Παραγωγή και κατανάλωση με μικρά
διαλείμματα για διαφημίσεις.
Η τάξη και η ασφάλεια με νόμους,
αστυνομοκρατία, κάμερες, ρουφιάνους
στήνει στον τοίχο την πολυμορφία,
την συλλογικότητα και την ελευθερία.

στο Λόφο του Στρέφη

ΑΥΤΟΟΡΓΑΝΩΣΗ

Η ζωή χωρίς εξουσία.
Η προσπάθεια -όχι δίχως
κόπο ή λάθη- για τη
δημιουργία απελευθερωτικών
εγχειρημάτων όπου
η αλληλεγγύη, η αντίσταση,
η συντροφικότητα και η
σύνθεση της διαφορετικότητας
θα είναι καθημερινή απόδειξη
ότι μπορούμε να πάρουμε
τη ζωή στα χέρια μας χωρίς
αρχηγούς και μεσάζοντες.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 27/9

7:00 Slides

7:30 Συζήτηση: «Κυριαρχία -

Αφομοίωση - Καταστολή»

11:00 Θεατρικό:

«Γελώντας άγρια»

12:00 Προβολή ταινίας:

«Το Πείραμα»

ΣΑΒΒΑΤΟ 28/9

6:00 Κουκλοθέατρο

6:30 Προβολή Video:

«Their world this time»

7:00 Συζήτηση:

«Αυτοοργάνωση - αντίσταση»

11:00 Συναυλία:

Χάσμα - Παραβάτες

- Ψυκόδραμα

- Ομάδα Κρουστών

ΑΥΤΟΔΙΑΧΕΙΡΙΖΟΜΕΝΟ ΣΤΕΚΙ ΑΓ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ - ΑΥΤΟΝΟΜΟ ΣΤΕΚΙ
ΚΑΤΑΛΗΨΗ Α. ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ 37 - ΚΑΤΑΛΗΨΗ VILLA AMALIAS-
ΛΕΣΧΗ «ΑΡΟΔΟΥ» (ΠΕΙΡΑΙΑΣ) - ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ «ΗΛΙΟΤΡΟΠΙΟ»